

ZAKAJ SE VEDNO ZATISKAMO OČI PRED DEJSTVOM, DA

ni moč porabiti več kot imamo

Ob dveh zanimivih, čeprav povsem različnih primerih, ki sta se dogodila na Jesenicah in v Kranju

Na zadnji občinski seji v Kranju so odborniki precej kritično razpravljali o dodatnem prispevku za socialno zavarovanje, a so ga končno vendarle potrdili. Isti dan pa so na Jesenicah iz protesta odstopili člani sveta za kulturo in prosveto in sklada za kulturno prosvetno dejavnost. Dogodka na videz nimata nič skupnega. Vendar vsak po svoje tako značilno opozarja na težave našega časa, da je prav, če se nekoliko pomudimo ob njiju.

Oba primera pokažeta, kako močno sta si še navskriž načelo in praksa. Načelno smo vsi za stabilizacijo. Radi bi imeli čvrst dinar, za katerega bi lahko kaj dobili. Toda hkrati še vedno mislimo, da je moč rešiti sleherni materialni problem, katerekoli službe že, preprosto s tem, da postavimo skupnost pred gotovo dejstvo bodisi tako da zagrozimo s primanjkljajem ali pa z odstopom. Kot da denar pada z neba! Smo torej še vedno pod vplivom stare prakse, ko smo pač natisnili toliko denarja, kolikor smo ga potrebovali.

Nič ne pomaga ugotavljati kaj bi bilo na posameznem področju potrebno še storiti. Vprašanje je, kaj zmoremo. Z reformo — vsaj tako smo rekli — bi bilo potrebno razbremeniti gospodarstvo prevelikih davkov. Ne samo zato, da bi s tem povečali dohodek delovnim organizacijam, marveč tudi

(Nadaljevanje na 12. strani)

PRAZNOVANJE 27. APRILA V TRŽIČU

Nagrade za najboljše naloge

27. april — 25. letnico ustanovitve Osvobodilne fronte bodo v Tržiču počastili s slavnostno razširjeno sejo občinskega odbora SZDL, ki bo na sam dan obletnice. Na sejo bodo povabili vse nekdanje aktiviste OF in vse tiste, ki so po vojni aktivno sodelovali v vodstvih organizacij Socialistične zveze. Na tej slavnostni seji bodo med drugim razdelili tudi nagrade za najboljše naloge na temo »Ob 25-letnici vstaje jugoslovanskih narodov«, ki jih pišejo učenci osnovnih šol od vključno 5. do 8. razreda. Nagrade za te naloge so razpisali marca.

Pred začetkom slavnostne seje bo v tržičkem muzeju otvoritev razstave »Tržič v času NOB«, ki so jo prav za to priložnost pripravili na predlog občinskega odbora SZDL. Posebne akademije za 25-letnico ustanovitve OF ne bo, združena bo s prvomajsko. Vse letošnje leto bo na

sporedu lokalne radijske postaje Tržič tudi več razgovorov z nekdanjimi aktivisti.

Zvečer pred 27. aprilom bodo po vseh vrhovih okrog Tržiča goreli kresovi. — a

Kako je pri nas?

To je osrednje vprašanje na posvetovanjih v organizacijah zveze komunistov kranjske občine, ki so v teku in bodo končane v glavnem ta teden. Na vrsti so namreč razprave o zaključkih nedavnega tretjega plenuma CK ZKS s smernicami za nadaljnji ekonomski, družbeni in kulturni razvoj. Toda komunisti se ne zadovoljujejo z razglabljanjem o teh dokumentih, marveč iz zapazanj o najrazličnejših pojavih v neposrednem življenju kolektivov, vasi itd., skušajo ugotoviti, kako je pri nas in kaj naj bi komunisti preko samoupravnih in drugih organov odpravljali, kaj naj bi podpirali in razvijali itd. Skratka, iz danih smernic bodo skušali najti konkretna napotila za delo.

Kot ugotavljajo udeleženci dosedanjih posvetovanj, so

tudi razprave po vaseh zelo živahne. V delovnih organizacijah pa se posveti usmerjajo v razprave o izpopolnjevanju nagrajevanja po delu in podobno. — K. M.

Pri nakupu
ne pozabite
na kavo

Žvita
KRANJ

Ob ocvetelih češnjah in ozelenelih bukvah je nastopila pomlad in hkrati tudi začetek nove turistične sezone. Po naši glavni cesti je vse več tujih vozil, ki so namenjena k morju. In spet se vsiljujejo stare misli — koliko bomo od tega tranzitnega turizma imeli pri nas? Kako koristijo izkušnje iz preteklih let? Prvi korak so s prenosom miz iz zaprtih prostorov na urejene vrtove storili gostinci. Naš posnetek je izpred restavracije Park v Kranju. Toda to je le drobec k vsemu, kar si današnji gostje želijo in kar je nujno za zadrževanje potujočih turistov in za povečanje prometa v gostinski dejavnosti

GORENJSKE OBČINE ZGRADILE LANI

988 stanovanj

● Po podatkih republiškega zavoda za statistiko so gorenjske občine Domžale, Jesenice, Kamnik, Kranj, Radviljica, Škofja Loka in Tržič zgradile lani skupno 988 stanovanj, ki so bila sposobna za vselitev. Vrednost opravljenih del pri gradnji stanovanj je za laniško leto v nekaterih občinah precej večja kot pa je vrednost dograjenih stanovanj, kar kaže, da je ostalo lani precej stanovanj nedograjenih. Ta stanovanja bodo v glav-

● nem vseljiva letos.

Na prvem mestu po številu dokončanih stanovanj je kranjska občina, ki jih je zgradila 254 s skupno površino 10.595 m². Sledi Kamnik s 141 dokončanimi stanovanji, Jesenice s 130 stanovanji, Škofja Loka s 125 stanovanji, Radviljica s 95 stanovanji, Domžale s 77 stanovanji in Tržič s 66 stanovanji. Vrednost opravljenih del pri gradnji stanovanj je po podatkih republiškega zavoda za statistiko največja v jeseniški občini (49 milijonov N din). — t

TRŽIČ

Kraja avtobusov

Na avtobusni postaji v Tržiču so v četrtek zjutraj razočarani vozniki SAP ugotovili, da jim je izginil en avtobus. Bilo je nekaj nervoze in jeze, tekanja, telefoniranja, toda — avtobusa ni bilo niker. Zgodilo se je to menda okrog pete ure zjutraj.

Vsa stvar še ni raziskana. Znano je le, da so avtobus našli dokaj nagnjen v nekem grabnu pri Dupljah, toda nepoškodovan.

To je že drugi primer kraja avtobusov v Tržiču ki ima bolj huliganski kot gansterski prizvok. Lani so tak »ukradenik« avtobus našli v Žejah nepoškodovanega in zatem ugotovili, da je bilo to dejanje izraz veselih jutranjih uric ponočnjakov, ki se jim ni ljubilo peš domov in so si »sposodili« kar je bilo pri rokah. Tako je verjetno tudi letos. Vsekakor zanimivo!

NOVINARJI IN JAVNOST

Na sobotnem izrednem običnem zboru Društva novinarjev Slovenije v Ljubljani je bilo največ razprave o današnji vlogi novinarja oziroma tiska, radia in televizije kot poglavitnih sredstev za informacije.

Glavna ocena je bila, da ta sredstva informacij še danes zadržujejo preveč

elementov transmissije v smislu golega obveščanja občanov o delu raznih organov in organizacij in da je potrebna hitrejša preusmeritev k javni, polemični tribuni. Ta preusmeritev pa ni lahka. Sedanje slabosti javnih informacij niso zgolj neuspeh novinarjev, marveč so ogledalo protislovij v našem razvoju z vsemi etatičnimi ostanki ter stremeljenji za uveljavljanje novih odnosov.

Kljub temu, da je predvideno, da se bodo sredstva informacij prebijala k svobodnejšim oblikam le skladno z ostalim razvojem družbe kot celote, pa so današnje naloge novinarjev vse težje in odgovornejše. Zato je bilo precej govora o ideološko politični strokovni sposobnosti novinarjev.

Tudi novinarji Glasa bomo skušali v prihodnje uveljavljati ta načela in še z večjim poslušom do stališč naših bralcev omogočiti, da bi se naš list hitreje usmerjal v javno tribuno dobro mislečih ljudi naše regije.

RAZŠIRJENA SEJA OBČINSKEGA KOMITEJA ZK JESENICE

Samoupravljalci naj odločajo

in ne le pristajajo na razne predloge in ošnutke

Razširjene seje občinskega komiteja ZK, ki je bila na Jesenicah 13. aprila, se je udeležil tudi sekretar CK ZKS tov. Viktor Avbelj. Uvodne misli, je kot napotilo za razpravo podal sekretar občinskega komiteja tov. France Zvan. Sklepe 3. plenuma CK ZKJ je primerjal z dejanskim položajem v občini.

Dejal je, da se osebni dohodek ni povečal sorazmerno s povečanjem čistega dohodka. Zaznavno je tudi, da kupci vedno bolj segajo le po kvalitetnem blagu. V gradbeništvu je bil tudi celo primer, da so sprejeli ponudbo za četrtino nižje od predračunskega zneska. Individualna potrošnja kaže znake umiranja. Investicijske potrebe pa se zaradi izvajajoče rekonstrukcije železarne za sedaj niso zmanjšale, ker je potrebno dokončati že skoraj izgotovljene objekte. Nagrajevanje po individualnem uspehu dela se bistveno ni izboljšalo. Problematika zaposlovanja žena je še vedno dokaj akutna. Povprečje 28 % zaposlenih žena je najnižje v Sloveniji. Z zmanjšanjem administracije, se bo ta problem še stopnjeval. Zato je v podjetjih treba toliko bolj misliti, da na lažjih delovnih mestih zaposlujejo ženske.

Predsednik DS železarne Anton Grošelj in ing. Alojz Pohar, direktor kadrovskega sektorja železarne, sta govorila o investicijah in o neizpolnjenem sistemu nagrajevanja. Drugi diskutanti so razpravljali o slabih posledicah neplačane realizacije, o nenehnem naraščanju novih prispevkov za najrazličnejša dotiranja in podobno.

Sekretar CK ZKS tov. Viktor Avbelj, je med drugim

dejal, da je predvsem treba dati poudarka samoupravljanju, njegovemu uveljavljanju in dobri informiranosti samoupravljalcev ter vseh občanov. Dosedanje pristajanje na določene odločitve, naj se spremeni v dejansko odloča-

nje samoupravljalcev. Vedno bolj bo treba stopnjevati osebno odgovornost, nadaljevati izmenjavo mnenj in z večjo kritičnostjo priti do najboljših zaključkov.

Na kraju so se sporazumeli za razširitev komisije za družbeno ekonomsko vprašanja, ki bo do podrobnosti razglabljala nakazane probleme. V bližnjem obdobju bodo sklicali še specializirana posvetovanja o posameznih problemih. — B. B.

IZ TRŽIČA

Sprememba odloka o uporabi mestnega zemljišča

Tržič, 19. aprila — Danes je bila tu seja občinske skupščine, kjer so razpravljali o spremembah in dopolnitvah odloka o prispevku za uporabo mestnega zemljišča. Novi odlok ima predvsem nova določila o merilih za uvrščanje mestnega zemljišča v posamezne kategorije (v poslovni in industrijski coning), našteva, kateri predeli sodijo v prvo in drugo kategorijo v poslovnem pasu in kateri v industrijski pas, dalje določa, kaj se šteje za koristno površino in kakšni bodo mesečni prispevki za kvadratni meter koristne površine tal.

Razen spremembe tega od-

loka so na seji obravnavali še poročilo službe družbenega knjigovodstva za leto

1965 in sprejeli ter dopolnili več odlokov.

— a

AKTIVNI UČENCI OSNOVNE ŠOLE »TONE ČUFAR« JESENICE

Preko pol milijona dinarjev za Indijo

Učenci in učitelji osnovne šole »Tone Čufar« na Jesenicah so za pomoč lačnim v Indiji zbrali v zadnjem času 550.504 din.

Tudi sicer so bili učenci te šole doslej zelo aktivni pri podobnih dobrodelnih akcijah. Že v letošnjem šolskem letu so zbrali za poplavlence v Prekmurju 184.000 din in 680 kosov obleke in obutve. V šolskem letu 1963/64 so

zbrali 51.200 din za Skopje, v šolskem letu 1961/62 pa 69.335 din kot pomoč prizadetim v potresu v Dalmaciji, razen tega pa so prispevali še 32.000 din za izgradnjo Debelega rtiča.

V šoli Toneta Čufarja je podjetje DINOS prejšnji teden (14. in 15. aprila) organiziralo tudi akcijo za zbiranje odpadnega papirja in ste-

klenic. Zbrali so 20.000 kg papirja, za katerega so dobili približno 400.000 din, in okoli 5000 steklenic. Že v prejšnjem letu so zbrali 3.200 steklenic (za 149.000 din) in 15.200 kg papirja (za 296.000 din). Papir pa so zbirali že prej. Od leta 1959 so ga zbrali že 112.640 kg; v šolskem letu 1964/65 npr. 24.830 kg. — a

LESNO GALANTERIJSKI OBRAT NA JESENICAH

Verižna reakcija sporov in težkoč

»Direktor je izjavil, da je laik za svoj poklic!« — Nizki osebni dohodki, nestabilno tržišče, prazna blagajna...

Vsega zla je »kriv« direktor — Samoupravni organi v sporu z direktorjem — Stari stroji in stari grehi...

Stane Pretnar, direktor Lesno galanterijskega obrata na Jesenicah je padel v nemilost pri samoupravnih organih podjetja. Zato je po nekem razburljivem sestanku upravnega odbora v decembru lani podal ostavko, ki jo je takole obrazložil:

1. V enem letu, kar opravljam funkcijo direktorja tega podjetja, nisem uspel najti skupnega jezika za vodenje in upravljanje podjetja s

posameznimi vodilnimi delavci (člani samoupravnih organov — opomba J. V.) in mojstri.

2. Različno gledanje na razvoj podjetja je pa danes prevelik riziko, katerega ne morem sam prevzeti brez sodelovanja samoupravnih organov in vsakega posameznika — člana delovne skupnosti.

»To ni točno!« je rekla Marica Mur, predsednik upravnega odbora, »člani kolektiva

menijo, da so nesoglasja med direktorjem in samoupravljalci nastala zaradi nesprejemljivih predlogov direktorja!«

Podjetje izdeluje lesene igrače in lesno galanterijo, posebno predmete za gospodinjstvo (n. pr. kladiva za meso, sodčke za sol in poper, stegala, valje itd.). Za letošnje leto imajo dosti naročil, njihovi stalni odjemalci pa so Titan Kamnik, Saturnus Ljubljana, Elan Begunje, Interplet Zagreb, Narodna radinost ter Dom Ljubljana. Od teh trije izvažajo njihove proizvode, za kar dobi podjetje malenkost deviz — 6 odstotkov. V podjetju je približno 50 zaposlenih in so se v preteklosti ob polni skledi kar dobro go-

stili. Da to podkrepim, naj navedem podatek, da so do leta 1964 izplačali za 5 milijonov S dinarjev preveč osebnih dohodkov. Ko pa so konec leta ugotovili, da niso toliko »zaslužili«, so morali začeti vračati ta denar. In sedaj vsi člani tega kolektiva odplačujejo ta denar že vse leto, vrtni pa ga morajo še približno 700.000 S din. Težave imajo tudi z notranjimi socialnimi dajatvami. Tako jim Zavod za socialno zavarovanje od vplačane vsote za socialno zavarovanje delavcev odstopa 1,2 odstotka denarja za izplačilo bolnin. V preteklem letu so dobili na ta račun 578.000 S din, izplačali pa so delavcem na račun bolnin 1.088.883 S di-

narjev. Ker pa ni denarja v skladu skupne porabe, gre nastala razlika pol milijona dinarjev iz sklada za osebne dohodke. Verižna reakcija starih grehov se nadaljuje. V skladih pa nimajo denarja, ker vanje niso vlagali skoraj nič. Udeležba bruto osebne dohodke v dohodku podjetja za preteklo leto znaša 99,4 odstotka (prosim, brez komentarja). V skladi je bilo vložnega reci in piši nič več in nič manj kot 285.000 S din. Naslednji člen takega gospodarstva so stari stroji (ker ni denarja, novih ne morejo kupiti). Zaradi starih strojev pa je nizka proizvodnja. Celotni dohodek podjetja v letu 1964 je znašal 165 milj. S din, preteklo leto je padel na 124 milijonov S din, letošnji plan pa predvideva 130 milijonov S dinarjev, torej niti toliko kot pred dve letoma, čeravno se je v tem času vse podražilo. Pri ve tri mesece pretekega leta je podjetje prišlo v hudo

Počastitev vstaje po Kamniškem

Vse krajevne organizacije SZDL po kamniški občini se pripravljajo na posebne slovesne seje in tudi na druge prireditve, ki jih bodo imele v počastitev 27. aprila — dneva ustanovitve Osvobodilne fronte Slovenije pred 25 leti. Te prireditve so pravzaprav osrednji dogodek obširnega letošnjega programa raznih prireditev in proslav v počastitev 25. obletnice upora. Vse letošnje prireditve državnih, krajevnih in drugih praznikov imajo poudarek na začetku oboroženega upora pred četrto stoletje. Še posebej pa bo to obeleženo ob prvomajskih praznikih, ob

dnevu mladosti, ob dnevu borcev in 22. julija ob dnevu vstaje.

Kot osrednji prireditelji posameznih praznovanj so razne občinske organizacije — skupščina, SZDL, ZB, ZROP, mladina, Svet svobode in druge, v sodelovanje pa so vključene prosvetne in telesnovzgojne organizacije, Muzej, Glasbena šola in druge, kar zagotavlja množičnost in tudi kvaliteto prireditev.

K. M.

Za zdravje v Domžalah

Organi občinske skupščine Domžale so izdelali predlog za izvedbo fluorografiranja vseh prebivalcev starih nad 23 let. Fluorografiranje je predvideno od 12. do 24. septembra letos.

O tem predlogu bodo razpravljali in odločali odborniki občinske skupščine na seji, ki je sklicana za četrtek, 20. aprila.

Gospodarske novice

VEČ ELEKTRICNIH PRIPOMOČKOV

Elektroindustrija v Sloveniji je v prvem četrtletju letos kar za 10 % povečala proizvodnjo v primerjavi z lanskim prvim četrtletjem. Predvsem so izdelali precej več električnih gospodinskih aparatov, in sicer 31.500 štedilnikov, 12.750 hladilnikov, 22.900 bošlerjev in 54.000 gramofonov. Zanimivo je, da se je povečala tudi proizvodnja radijskih sprejemnikov, čeprav je lani v vsej državi bilo izdelanih 23 % manj radijskih sprejemnikov kot predlanskim in čeprav tudi v letošnjem prvem četrtletju ni bil za beležen kakšen napredek.

KAJ KUPUJEMO?

Podatki o blagu, ki ga uvažajo naši državljani iz inozemstva nam povedo, da se je lani najbolj povečal uvoz tehnične opreme za gospodinjstvo in potniških ter tovornih avtomobilov. Precej smo uvozili tudi traktorjev, košilnic in nekaterih drugih kmetijskih strojev.

VEČ MLEKA

Odkar so povišali odkupno ceno kravjega mleka se je močno povečal odkup. Od avgusta do decembra 1965 so v vsej državi odkupili 53 % več mleka kot v istih mesecih 1964. leta.

Remont v železarni

Peč št. 1 pričela z obratovanjem?

Jesenice, 18. aprila. Na visoki peči št. 1 traja remont že četrty teden. Z glavnimi deli so zaključili in računajo, da bodo jutri peč zakurili.

Tudi v jeklarni popravljajo peči. Večjo obnovo in tudi predelavo opravljajo na 7. peči, manjši remont pa so zaključili v soboto na 3. SM peči. V ponedeljek je začel remont tudi v valjarni 2400. Priprave za dela so naredili vzdrževalci na Javorniku in Jesenicah. Priprave so trajale več mesecev, da bi mogli dotrajane dele predgorevnih peči in proge v desetih dneh odstraniti ter jih zamenjati z novimi. B. B.

V ponedeljek so v Kranju zaprli letošnji pomladanski sejem. Prodali so za več kot 120 milijonov starih dinarjev blaga, kar je mnogo več kot prejšnja leta in visoko iznad pričakovanj. Prvič so na sejmu prodajali tudi osebna vozila kot kaže slika. Prodali so jih menda 20, a mnogi novi interesi z denarjem v žepu so še spraševali po avtomobilih, ki jih je zmanjkalo.

S SEJE SKUPŠČINE OBČINE RADOVLJICA

Nezaupanje - plačilo za grehe

Sanacijski program za odstranitev izgube KZ »Jelovica« Radvljica sicer ni slab, ne daje pa garancije za izboljšanje stanja, narejen je pod pritiskom grožnje o likvidaciji zadruge, za seboj ima večletne grehe, zato mu odborniki prav nič ne zaupajo — Občina bo sicer pokrila izgubo, vendar letos — tako pravijo — poslednjič.

Razprava okrog sanacijskega programa za odstranitev izgube kmetijske zadruge »Jelovica« v Radvljici in okrog pokritja izgube, ki znaša za preteklo leto 56.540.382 din, se je na zadnji seji skupščine občine Radvljica razširila na razpravo o kmetijstvu in kmetijski politiki v zadnjih letih nasploh. »Sedem let sem že odbornik in v teh letih sem gotovo že štirinajstkrat dvignil roko za različne koncepte, kakšna naj bo kmetijska proizvodnja« je med drugim povedal predsednik občinskega sindikalnega sveta Jože Vidic. »In rezultat? Danes spet dvigam roko za pokritje izgube v zadrugi in danes spet govorimo, kakšen naj bo koncept kmetijske proizvodnje na obratu v Poljčah, spet na podlagi različnih analiz naših kmetijskih strokovnjakov določamo proizvodno smer. To se mi že upira. Pustimo njim koncept, saj so strokovnjaki, sami naj se odločijo, mi pa jim jasno povejmo, da izgubo pokrívamo zadnjič, da v prihodnje delovni kolektiv sam nosi vso odgovornost za gospodarjenje, da bodo njihovi dohodki odvisni od uspehov, ki jih bodo (ali ne bodo) dosegli.«

Predstavniki sveta za finance in sveta za gospodarstvo je takoj v začetku razprave povedal, da je predložen obširni sanacijski program za druge slab, da ne daje garancije, da se bo stanje izboljšalo, da je izdelan na zahtevo občine in pod pritiskom grožnje o likvidaciji zadruge, zato ga sveta nista sprejela. Predlagal je tudi, naj občina iz proračuna pokrije 50 % izgube (28 milijonov din), za drugo polovico pa se najame posojilo pri republiškem skladu skupnih rezerv. Skupščina je ta predlog sprejela, o sanacijskem programu pa sploh ni glasovali. Na predlog predsednika skupščine so sprejeli le sklep, da mora zadruga skupščino vsake tri mesece obveščati o rezultatih poslovanja, da je treba v zadrugi povečati osebno odgovornost in urediti osebne odnose, da je treba zmanjšati režijo, uvesti boljšo knjigovodsko evidenco in predvsem nagrajevati po učinku.

Vprašanje koncepta zadržne proizvodnje, predvsem predlog o preusmeritvi iz mlečne živinoreje v Poljčah na vzrejo plemenske živine, so prepuščali drugi sami, ob tem pa so se odborniki spraševali, ali je taka orientacija realna, ali ne bo spet le za ne-

kaj časa, razen tega pa bi preusmeritev na planinsko pašo kot sestavni in nujni del te preorientacije zahtevala velike investicije. Ob tem bi kazalo poudariti še nekaj dejstev, npr. da obrat Poljče, ki ustvarja glavni del izgube, že doslej ni imel specializirane proizvodnje (goji krave molznice, vzreja plemenske živine in pita govejo živino); da prav kolektiv tega obrata ni za preusmeritev proizvodnje na vzrejo plemenske živine; da je obrat Poljče eden redkih obratov, ki imajo vsklajene kapacitete hlevov z zemljišči in da so vsa zemljišča arondirana (najmanjša parcela meri 5 ha, največja pa 48 ha), vendar kljub takim dobrim pogojem niso pridelali dovolj lastne krme, ampak so za prehrano živine uporabljali velike količine močnih krmil, kar je seveda močno podražilo proizvodnjo (dnevni krmni obrok za kravo, sestavljen iz 2 kg sena, 7 kg koncentratov in 14 kg silaže, jasno kaže na to anomalijo). Vse to jasno kaže, da v zadrugi ni vse v redu, kot so poudarjali številni odborniki, da vzrokov za izgubo ne gre iskati zgolj v visokih stroških za anuitete (na obrat Poljče odpade 93 % vseh investicij v zadrugi).

V rapravi so kot gostje sodelovali tudi predstavniki Biotehnične fakultete, ki je bil optimist in je poudaril, da ima obrat Poljče realne možnosti za uspešno lastno proizvodnjo in za kooperacijo s privatnimi kmeti, dalje predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo, ki je povedal, da je bistvo izgube prav pomanjkanje lastne krme, potem pa je apeliral na skupščino, naj izgubo pokrije, kajti po njegovem mišljenju je možno prej, kot predvideva sanacijski program, priti na zeleno vejo, treba pa bo nekje najti tudi denar za obnovo mehanizacije; govoril je tudi predstavnik zadruge, ki je razen preorientacije na vzrejo plemenske živine razložil tudi nameravane preusmeritve na rastlinsko proizvodnjo (predvsem na krompir), s katero so lani dosegli lepe uspehe; povedal je, da je rastlinska proizvodnja rentabilnejša po sedanjih ekonomskih cenah in da bodo z njo pokrivali izgubo v živinoreji.

- Vsa razprava in obljube
- pa odbornikov niso pričale. Nezaupanje je
- brdko plačilo za dolgo-
- letne grehe v kmetijski
- proizvodnji in kmetijski
- politiki.

A. Triler

VIST-STYL

usnje za oblačilno industrijo

»STANDARD« — KRANJ

stisko. Niso mogli dobiti surovin, to je suhega lesa. Osební dohodki so se močno skrcili, saj je visokovalificirani delavec prejel samo 47 tisoč dinarjev, najnižji osebni dohodek v podjetju pa je bil 18.000 din. S takim zaslužkom pa se ne da živeti. Osti so letele na direktorja, ki je takrat šele nastopil službo v tem podjetju. Začela so se notranja trenja, ki so pripeljala do ostavke direktorja. Samoupravni organi zamerijo direktorju, ker se lani v času januar-marec ni potrudil, da bi za podjetje nabavil potrebne surovine. »Ne dobi se, ne dobi sel« je govoril na vseh sestankih, medtem ko so bili delavci brez dela (občasno). Marica Mur, Franc Kopitar, delovodja Koritnik in računovodkinja v podjetju so mi rekli, da je direktor na vseh sestankih izjavljal, da je »laik za lesno galanterijo in da ne zna narediti kalkulacije«. Zato je tudi na upravnem odboru

dal predlog, da se eden namestnikov delovodij postavi za tehničnega vodjo podjetja. Samoupravljalci ga tudi obtožujejo, da je zahteval od upravnega odbora, naj prevzame odgovornost, oziroma sklene, da podjetje začne spekulirati tako, da bo v primeru, če zmanjka suhega, začelo delati iz surovega lesa. Direktor je tudi pozabil, da se bilo lahko usodno za podjetje. Iz kartonažne tovarne Ljubljana so naročili kontrolne in čekovne role, približno 130.000 kom. in telefonsko direktorja obvestili, da je naročilo zelo nujno. Direktor je to pozabil povedati delovodji, zaradi česar je prišel predstavnik kartonažne v podjetje in zagrozil, da se bodo z naročili obrnili na drugo podjetje. Od računovodkinje Dore Zupan je zahteval, naj dvigne v banki gotovino za izplačilo smrekovega lesa privatnikom, kar je protizakonito. Takih in podobnih obtožb pa je še in še.

Stane Pretnar, direktor, sicer prizna, da ni strokovnjak za lesno obrt. On trdi, da je bil lani v začetku leta viden padec naročil. Zaradi zmanjšanja naročil je želel, da podjetje preide na nove proizvode. Novi proizvodi zmanjšujejo storilnost v začetni fazi proizvodnje. Pri uvajanju novih proizvodov pa je prišlo do tega, da so delovodje za več artiklov trdili, da se ne dajo narediti. Vsem skupaj pa je primanjkovalo idej, kaj naj bi podjetje novega plasilalo na tržišče. Zato so, tako pravi direktor, njemu na upravnem odboru kar dvakrat očitali, da ni sposoben niti pristojen za ocenjevanje strokovnega dela.

Jutri, ko bo podjetje dobilo novega direktorja, bodo tudi samoupravljalci morali drugače obračati vsak dinar in drugače sprejeti vsako idejo, ki bi podjetju koristila, neodvisno od tega, ali jo izreče strokovnjak ali laik. Jože Vidic

POSTANITE ČLAN PREŠERNOVE DRUŽBE

5 knjig za 12 novih din

Letošnje knjige Prešernove družbe, ki bodo izšle konec leta, ne bo mogel pogrešati v svoji knjižnici noben ljubitelj lepe knjige. V redni knjižni zbirki bo izšlo 5 knjig, in sicer **Prešernov koledar 1967**, ki bo obsežnejši od dosedanjih, roman Smiljana Rozmarna **Poletje**, ki obravnava značaje treh mladih fantov, ki se križajo v odnosu do dekleta, Antona P. Čehova **Dvoboj** — zgodba, ki je zapletena okrog nesrečne, odmirajoče ljubezni med sicer akademsko izobraženim, a skrajno lahkomišelnim, surovim ljubimcem (delo je prevedel Josip Vidmar), dalje potopis Vere in Aleša Beblerja **Otroci zemlje in morja**, ki je napet kot roman, zanimiv kot potopis in poučen kot znanstvena razprava; knjiga bo bogato ilustrirana z mnogimi posnetki iz življenja in dela indonezijskega ljudstva, še prav posebne vrednosti pa bo zadnja knjiga redne zbirke, dr. Emilijana Cevca **Slovenska umetnost**, s katero bodo bralci

dobili vpogled v okolje, v katerem se je porajala naša umetnost skozi stoletja; knjiga bo imela 32 strani slik v bakrotisku in 16 strani v barvnem tisku, kjer bodo produkcije najzanimivejših naših umetnin.

Kot doplačilni knjigi pripravljata Prešernova družba Janez Trdine **Bajke**, ilustrirano mladinsko knjigo, ki pa jo bodo z enakim zanimanjem brali tudi odrasli, ter E. Rackwitz **Tuji svetovi — neznana morja** — poljudno zgodovino odkritij, ki se bere kot najbolj napet roman.

Redno zbirko boste dobili za 12 novih din, vseh sedem knjig pa za 20 novih din. Clannarino lahko vplačate neposredno na naslov »Prešernova družba, Ljubljana, p. p. 61/I.

Živahno kulturno življenje v Gorjah

V Gorjah se je od januarja letos naprej razvilo živahno kulturno življenje. Dramska skupina tamkajšnje Svobode je pred nedavnim uprizorila prvo letošnjo premiero ETIEN v režiji Jakoba Vodnjova. Zelo uspešno in vztrajno se pripravlja na turistično sezono tudi folklorna skupina. Harmonikarski zbor glasbene sekcije Svobode je v zadnjem času naštel celovečerni program skladb. S tem programom bo v kratkem pričel gostovanje. Mladi harmonikarji se bodo predstavili najprej domačemu občinstvu, nato pa bodo gostovali na Rečici, v Zasiču, Ribnem, na Bohinjski Beli, v Zirovnici in drugod.

Tudi gasilska godba ima redne vaje za svoje koncerte in občasne prireditve. Delo godbe je še posebno uspešno, saj kvalitetno še vedno

napreduje. Godba ima tudi svoj mladinski odsek, ki pripravlja naraščaj za bodoče godbenike. Mladina pa se združuje tudi v plesni šoli, ki bo že kmalu zaključila svoj letošnji tečaj.

Svoboda v Gorjah pa ima pri svojem delu tudi vrsto težav. Posebna ovira za bolj sproščeno delo so zlasti materialne težave. Dom je za delo postal pretesen, zato so se odločili, da ga bodo povečali. Stari dom je večidel lesen, zato bodo postopoma gradili novega. Z delom so pričeli že lani in je prvi del že gotov. Vanj bodo namestili knjižnico in uredili klubske prostore ter stanovanje. Z gradnjo bodo nadaljevali tudi v prihodnje, kolikor bo pač denarja. Z lastnimi sredstvi in prispevki občanov so že veliko napravili, zato jim velja vse priznanje. J. B.

norist Peter Ambrož pa Antona Lajovica Mesec v izbi in Charla Gounoda: Arijō Faust iz istoimenske opere.

Upamo, da bo pester in zanimiv koncertni program navdušil ljubitelje glasbene umetnosti. — ar

Koncert mladih kranjskih glasbenikov

V Kranju bo jutri, v četrtek, ob 19. uri v koncertni dvorani delavskega doma koncert orkestra in solistov kranjske glasbene šole. Godalni orkester nam bo posredoval dve skladbi slovenskega skladatelja Daneta Škerla za klarinet solo in orkester ter Valse triste finskega skladatelja Jeana Sibeliusa.

Solisti iz oddelkov za klavir, trobento in violino bodo izvajali dela skladateljev: Bortkieviča, Chopina, Čajkovskega, Foersterja, Haiselmana in Mozarta.

Altistka Berta Ambrož bo zapela Manuela de Falla: Asturiano in Fr. Schuberta: Postlrv, njen brat te-

IV. PREMIERA STRAŽIŠKE SVOBODE

Carlo Goldoni: Sluga dveh gospodov

V tem delu on — sluga — predstavi vse nastopajoče in gledalcem napravi s tem svojevrstno uverturo. Tekst uvoda je po stilu domala enak Goldonijevemu. Uvod tako deluje zares posrečeno in pristno, odlikuje se z dobro mizansceno in nakaže režiserjev odnos do dela. V mizansceni se jasno kaže marionetni način igranja, ki je predhodnik commedie dell'arte. Predstava v celoti pa ima zelo ubran ritem in dinamiko, ki zastane le enkrat (pojedina).

Tine Oman ima le epizodno vlogo, a je kljub temu podal živ in poln značaj ter zopet opozoril na svoj talent. Isto velja za B. Kramžarja, toda le v prvi sliki. Jože Vunšek, Elica Bogataj, Minka Oblak, Cveto Sever, Janez Urh in drugi niso uspeli priti do jedra svojim vlogam ter so tako pustili svoje značaje na stopnji figurativnosti.

Scenska glasba ki jo je izbral režiser, ni delovala učinkovito, preveč je razcepljena in nekajkrat vstavljena na mestih, kjer ni ustrezala.

Scenograf Saša Kump je s tem, da je nakazal obdobje, v katerem se zgodba dogaja (s funkcionalno uporabo arhitektonskih elementov tedanje dobe), napravil sceno, ki konceptu režiserja popolnoma ustreza. Kostumi, ki jih je prav tako izbral on, so 18. stoletje podčrtavali ter se s svojo barvitostjo in neposrednostjo uspešno vključevali v njegov stiliziran scenski okvir.

Ansambel DPD Svobode iz Stražišča je s sobotno premiero pokazal velik napredek v svojem kratkotrajnem razvoju; predstava je dovolj živa in uspeša, kar je potrdil tudi dober sprejem pri gledalcih. — in

ZAKAJ, KJE, KAKO, DOKLEJ

0,5 odstotkov od

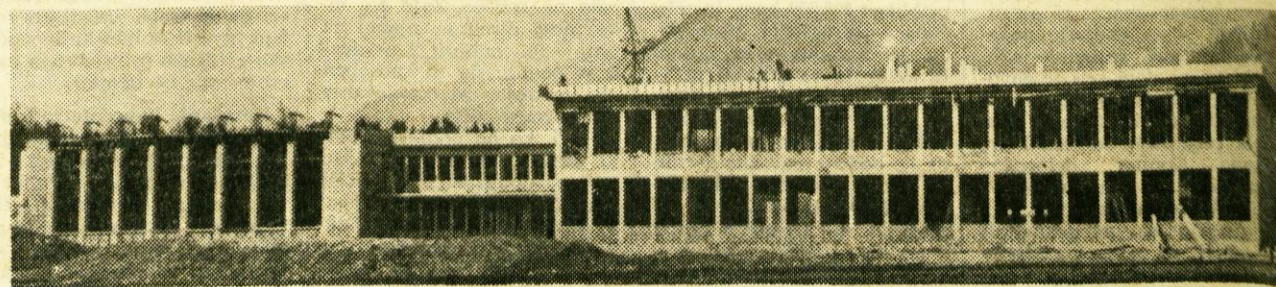
Ko delavci prejmejo redno pričakovani vsa komešecni zavitek in se njihove oči zapičijo v vse številke zasluženega, pribitega in odbitega, vidijo tudi posebni odbitek — 0,5 odstotkov — To traja že od julija predlanskim in, kot predvidevajo, bo trajalo do marca prihodnjega leta.

To je dolg, ki so si ga občani kranjske skupnosti nadelali na svojo ramo zavestno s posebnim referendumom. Gre za izgradnjo nekaterih šol. Začelo je že pred pet in več leti. Skoraj ni bilo zbora volivcev, kjer ljudje ne bi omenjali teh težav. Upravičeno so omenjali primere, ko morajo majhni otroci v mrzlih zimskih večerih po temi domov, ko imajo pouk v popoldanskih urah in ni doma reda s kosilom, ko prihajajo otroci domov blatni od telovadbe po neurejenem dvorišču in podobno. Se več

pa je bilo pripomb šolnikov, zdravnikov in drugih, ki so zatrjevali, da v stisnjenih, neurejenih šolskih prostorih otrok ne more dojemati pouka, da ni možna pravilna vzgoja, da poučevanje v treh izmenah, v raznih hišah in osamljenih sobah po vaseh ni organiziran pouk.

In ob teh skupnih ugotovitvah staršev in šolnikov, so se prve ostrejšje puščice usmerile na občino. Dajte denar, da zgradimo nove šole! Ti pa s papirji ven — denarja ni, vsaj ne zadosti!

Tako je prišlo predlanskim

Mnogi starši šoloobveznih otrok iz Predvdvora in okolice z veseljem ogledujejo gradnjo tega poslopja. Uresničila s bcdavna želja in mladina bo imela boljše pogoje za učenje

Te dni po svetu

Pretekli ponedeljek je prišel na ponedeljni uradni obisk v sosedno Romunijo predsednik republike Josip Broz Tito z ženo in spremstvom. Bukarešta je priredila predsedniku nepozaben sprejem. Ta obisk bo nedvomno poglobil sodelovanja med sosednima deželama in je nov prispevek k miru.

V Iraku so po tragični smrti predsednika Arefa, ki se je ponesrečil s helikopterjem, te dni izvolili novega predsednika, in sicer Abdela Rahmana Arefa, brata pokojnega predsednika.

Včeraj, v torek, 19. aprila, se je v Konstanzi začelo sojenje atentatorju na bivšega jugoslovanskega konzula v Münchnu. Sodili bodo ustaskega zločincu Stanku Kardunu.

Ljudje in dogodki

Sosed sosеду

Med države, ki jih je naš predsednik Tito največkrat obiskal, štejemo našo sosedo Romunijo. Zadnja leta se odnosi z našo vzhodno sosedo tako naglo razvijajo, da skoraj nobeno leto ne izostanejo visoki državni obiski, zdaj na tej, zdaj na drugi strani.

Predvčerajšnjim, v precej deževnem in vetrovnem vremenu, je na bukarštanskem letališču pristalo srebrno letalo predsednika Tita, ki je s svojimi ožjimi sodelavci in z ženo prišel na državni obisk v prijateljsko Romunijo. Lep sprejem in sproščeno, vzdušje

na ulicah sta dokazala, s kakšno dobro voljo sprejema romunjsko prebivalstvo državnega poglavarja za hodne sosedo. Vožnja po dolgih ulicah romunskega glavnega mesta v odprtem avtomobilu, kljub hladnemu vremenu in dežju, je bila prvi večji stik s tamkajšnjim prebivalstvom. Nekaj ur zatem so se že začeli uradni državni razgovori, ki kažejo kako zelo je sedanji obisk natrpan z delovnim načrtom. Prvi in drugi dan razgovorov sta potrdila, da ima sedanji obisk pretežno delovni značaj, saj razvoj dvostranskih odnosov v zadnjih letih vsi-

ljuje ob sedanjem sestanku obilico problemov, ki jih morajo rešiti.

Jugoslavija in Romunija sta deželi, ki sta se skupaj lotili važnih objektov v gospodarstvu. Sem sodi v prvi vrsti hidroenergetski sistem na Džerdapu, ki bo po načrtu največji gigant v tem delu sveta. Takšna obsenja gradnja zahteva temeljitega skupnega dela, saj je gradbišče v Džerdapu med največjimi v Evropi. Razen tega bodo v skalnati strugi Džerdapa morali reševati zapletene tehnične probleme.

Pa tudi drugih skupnih ciljev obeh vlad ne kaže zamačevati. Romunija je z dejanji dokazala svojo pripravljenost politiki mirnega sožitja in povezovanja. Romunska vlada ima iz leta v leto boljše odnose z drugimi državami; število držav, s katerimi naša vzhod-

na sosedna trguje in sodeluje pa se prav tako povečuje. To so brez dvoma dokazi, da se romunska vlada temeljito zaveda svojih nalog.

Predsednik Tito je že prvi dan obiska povedal v zdravilnici, da je nadvse zadovoljen z razvojem odnosov med Jugoslavijo in Romunijo. Dobesedno je rekel: »Ureditev hidroenergetskega in plovne sistema v Džerdapu sodi med velika dela te vrste na svetu. Delo mešanega jugoslovansko-romunskega vladnega komiteja je ugodno vplivalo na razvoj gospodarskega sodelovanja zlasti pri kooperaciji in specializaciji na področju industrije. Številni drugi sporazumi od turizma do kulturnih stikov pa zblizujejo jugoslovansko in romunsko ljudstvo.«

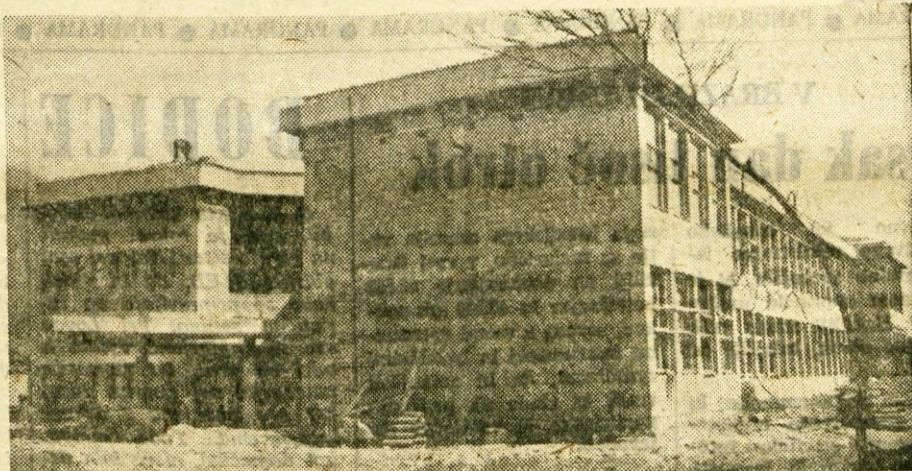
ŠE PO KRANJSKEM

osebnega dohodka

marca do referendumu. Občani, tudi tisti, ki nimajo otrok, tudi tam, kjer imajo šolske prostore dobro urejene, povsod, so pokazali solidarnost do skupnega problema in z veliko večino sprejeli obveznost, da bodo od svojih osebnih dohodkov dajali za gradnjo šol po 0,5 odstotka, in sicer tri leta. Seveda so tako obveznost prevzeli tudi kmetje, obrtniki — vsi.

Tako so občani že predlanskim, začeni z julijem, prispevali v ta sklad 28 milijonov starih dinarjev, lani 750, letos pa, kot predvidevajo na občini, že 120 milijonov sta-

rih dinarjev. Seveda to ni vse. Še večji je prispevek iz skladov delovnih organizacij, ki ga po dogovorjenem ključu plačujejo na število zaposlenih, zatem iz občinskega proračuna in prav tako iz bančnih in drugih virov. Okvirni program izgradnje šol, ki je bil sprejet ob referendumu, je namreč vključil poleg novih poslopij v Kranju, Cerkljah in Preddvoru tudi obnovo šole v Zabnici, dograditev šole v Senčurju ter telovadnico v Stražišču. Samo za prve tri objekte (Preddvor, Kranj, Cerklje), ki so letos v začetni ali zaključni fazi bô letos tre-

Izmed vseh treh šol in telovadnice v Stražišču so gradbena dela najdlje v Cerkljah

ba odriniti milijardo in 323 milijonov starih dinarjev če ne še več, kajti cenam danes še nihče ne verjame.

KAJ SMO VIDELI, SLISALI...

Ker se mnogi občani upravičeno zanimajo, kakšni so že in kakšni še bodo uspehi teh njihovih prispevkov, smo si ogledali tri glavna gradbišča — gradnjo šol. Brez zamerje projektanti, toda na Zlatem polju, kjer med visokimi kupi izkopane zemlje rastejo iz temeljev prvi obrisi nove šole, tu smo bili rahlo razočarani. Načrti namreč spet predvidevajo šolo neke vrste pivaljanskega tipa. Nehote sem se spomnil take šole v Stražišču, v Trziču, v Gorjah, kjer so bile ob dobrih lastnostih tudi težave, kritike in... Poleg tudi gradbeni načrti v podrobnostih niso končani in izvajalci so bili trenutno v zagati, ker niso vedeli, kako naj neko stvar

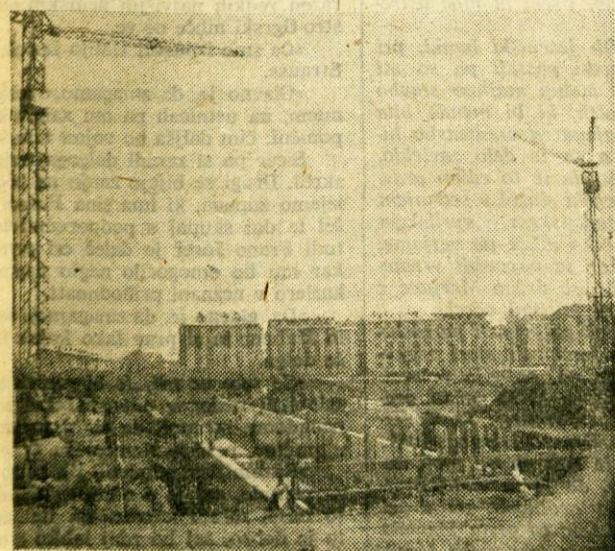
naredijo. V upanju, da bodo odgovorni ljudje vsaj drugo težavo kaj kmalu uredili, smo se obrnili v Cerklje.

V Cerkljah smo bili presenečeni. To pomlad so delavci Projekta, ta gradi vse tri šole, dobro zavihali rokave. Vzdavajo že okna in vrata, domala končane so vse instalacije in skoraj nismo mogli verjeti, da do roka — 1. avgusta, ne bodo mogli dograditi šole. Menijo, da bi lahko odprli šolske prostore ob prazniku republike, drugi menijo da po zimskih počitnicah (v začetku februarja 1967) najbolj črnogledi pa omenjajo celo jesen 1967, češ »bolje počasi in dobro«, kajti vsa notranja obrtniška dela so v resnici zamudna.

Preddvorska šola, ki naj bi bila dograjena že to jesen za 29. november, pa nas je prijetno presenetila že od daleč zaradi izredno lepe lege. Na gladki vzpetini, tik za vasjo, je izredno lep pogled, mnogo prostora za ureditev ustrez-

nih igrišč in zelenic, dober zrak in mir. Če pa laično ocenjujem med »modernim« pavaljanskim sistemom (v Kranju) in staro klasično gradnjo v Cerkljah, potem je preddvorska šola nekako v sredini — nizka, dolga, le da je postavljena v eni sami vrsti. Toda graditelji so tudi ob tej, razmeroma nizki stavbi v Preddvoru povedali zanimivost — v stavbo je zabetoniranega skoraj več železa kot v kranjsko stolpnico. Ker je namreč naše področje označeno za potresno in so še zlasti za šole, za varnost otrok, predpisi gradnje zelo strogi, je pač tako.

Skratka, gradnja na vseh treh šolah hitro napreduje. Kranjsko naj bi odprli v jeseni prihodnje leto, ostali dve pa prej. Ob postavljenih rokah se menda ne bi kazalo spotikati — bolje počasi, solidno in dobro. S tem se bodo verjetno strinjali tudi občani, ki dajejo del svojih zaslužkov za te gradnje. — K. M.

Ne sodi dneva pred večerom. Ta pregovor naj velja tudi za kranjsko šolo. Za pesimizem je še dosti časa

NA RO-4 SO PROSLAVILI ADMIRALOV RESITEV.

ZAKAJ JE JOSELA GAL?

KDO VAM JE REKEL TO?

KAPETAN!

DA?

ALI VAS LAHKO NE-KAT VRA-SAM?

RAZBRALA SEM TO Z VAŠEGA OBRAZA!

KDO JE TOREJ RE-SIL MOJEGA OČKA IN MENE?

PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA • PANORAMA

V BRAZILIJU UMRE vsak dan tisoč otrok

Nedavno je brazilsko zdravstveno ministrstvo izdalo uradno sporočilo, ki je na javnost napravilo mučen vtis. V Braziliji umre vsak dan tisoč otrok, mlajših od pet let!

Pismena dokumentacija, ki jo je zdravstveno ministrstvo skupaj s številnimi fotografijami pokazalo javnosti, vsebuje tudi podatke, da bo leha več kot šest milijonov Brazilcev za nevarnimi in nalezljivimi boleznimi, od tega sto tisoč za gobavostjo.

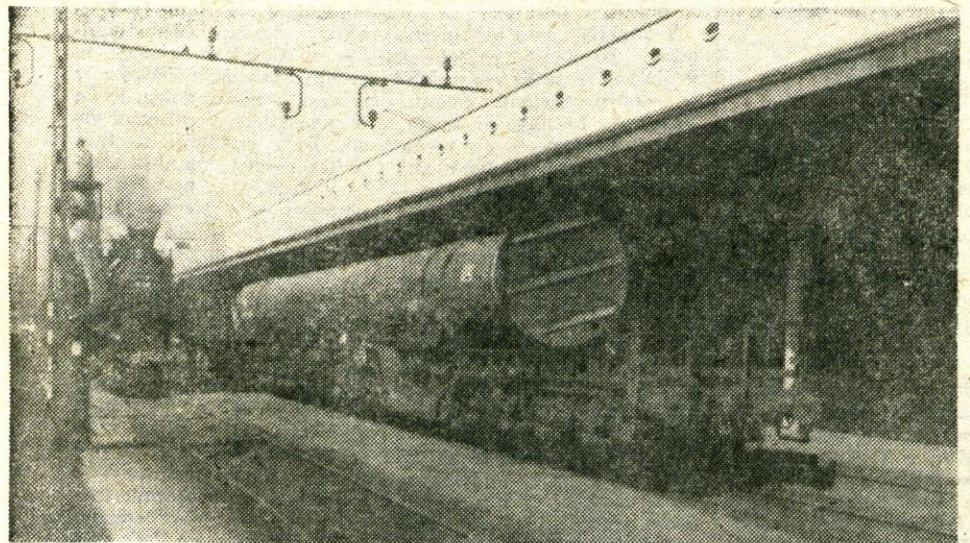
Dvajset odstotkov ogrom-

nega brazilskega ozemlja velja za malarčno, v vsej Braziliji pa primanjkuje 65.000 bolničarjev in 40.000 zdravnikov, seveda z vsemi ustreznimi instrumenti in bolnišničnimi zgradbami, da bi zmanjšali vrzel, ki vlada na področju medicinske in sanitarne dejavnosti.

GLAS v vsako hišo

BODICE

Kot sem zadnjič obljubil, sem jo tokrat mahnil na gorjo stran. Najprej sem obiskal BLED, da bi videl, kako se pripravljajo na turistično sezono. Pri Lovcu sva se z Marjanjo vsedla k mizi na vrhu, ter zaprosila natakara, naj pogrne mizo, ker sva zmenjena z dvema inozemcem. Toda midva, kot domaćina, nisva bila deležna te časti. »Bomo že prinesli prt, ko prideta inozemca,« so odgovorili. Marjani se je povedal nos. Jaz pa mislim, da je orientacija na inozemski trg pravilno politično geslo.

TO JE PA TEZA

To drži so ujeli na filmski trak na jeseniški železniški postaji nenavaden prizor. Na sliki je posebno izdelani vagon (izdelali so ga v Franciji), da so na njem lahko prepeljali v Bolgarijo reaktor za atomsko centralo, ki je tehtal nič manj kot 127 ton.

Temu cilju se prilagajajo tudi prometne organizacije. Železnica preizkuša svoj električni vlak v ogledniško-turističnem stilu. Tako smo se na primer ustavili za dobre pol ure na polju med Ravno in Lescami. Kako so se jezili potniki in niso hoteli uživati prelepega pomladanskega pogleda na okolico in očarljive, zasnežene Julijce. Tudi Transturisti uveljavlja podobno prakso z avtobusi. Ko je na primer njihov avtobus pripeljal iz Kranjske gore na Jesenice, sploh ni ustavil pri Čufarju. Jezili so se tisti, ki so hoteli izstopiti in verjetno tudi oni, ki so tam čakali za vstop, namesto da bi občudovali prirodo. Vsem ni moč ustreči!

Ob jeseniški banki, pri železniški postaji pa so mi kazali čudno majhno stavbo na kolen, ki bi morda bila namenjena za vremensko hišo, a se je delo zavleklo. Mislim, da je to edino prav. Vremenski službi v sedanjem spomladanskem aprilskem času tako nihče ne verjame. Jaz, kar se napovedi vremena tiče, se držim Marjane z njenimi kurjimi očesi.

Več pozornosti pa zasluži na Jesenicah stari zdravstveni dom, sedanja reševalna postaja, ki se počasi preusmerja v muzej. To domaćini sodijo po raznih tablah. Tako je tam na eni tabli napisano, da je to cesta Bratstva in enotnosti, na drugi piše, da je to cesta Maršala Tita, da je telefonska številka 04 itd. Kaj je od tega res, ne vem.

Lepo vas pozdravlja
Bodičar

GORENJSKI KRAJI IN LJUDJE • GORENJSKI KRAJI IN LJUDJE • GORENJSKI KRAJI IN LJUDJE • GORENJSKI KRAJI IN LJUDJE • GORENJSKI KRAJI

ŽBIČARSTVO NA BELI

(Nadaljevanje iz 1. člena)

Enolično in enotno delo so poživljali običaji ob številnih praznikih, ki jih žbičarji dobesedno opustili; običaji so ostali, ko žbičarji so se spremenili. Na dan sv. Gregorjem so se spremenili, ko so vodili še po vojni (o tem smo v 1. členu pisali 9. marca). Vsako leto so tudi pri kurili; tistega dne so se delom, da so do tega naredili toliko, kot se dni do pozne noči, pa so se zabavali ob ognju. Žbičarji so menda vsi izkoristili za praznik, da je le malo dišalo po ognju.

Fuzini pravijo, da domače »frizne« na sredi tega majhnega mesta je bila ješa (ognj), kjer so oženj vzdrževali, mehom, tega pa je gonila, ki je bila napeljana z belce na lopatasto kolo, ki je bilo korito za vodo, ki je

okrog pa leseni štoki (najboljši so bili iz macesnovega lesa). V Lešnikarjevi fužini, ki edina še stoji, so bili štirje štoki, na vsako stran po dva. Pri vsakem štoku sta delala dva žbičarja; vsak je imel svoje orodje in svoje nakovalo. Pri eni ješi je delalo torej osem žbičarjev. V kovačevi fužini, kjer so bile tri ješe, nas je delalo 24! mi je povedala Ivana Polajnar, ki se rada spominja tistih dni. »Oglje je kupoval vsak žbičar sam; v frizno ga je prinesel v cajni, s posebno merico (ponvico) pa se je potem vseh osem žbičarjev pri eni ješi vrstilo pri nakladanju na ogenj. Vsak je dal na ogenj eno merico svojega oglja, dokler se niso vsi zvrstili, potem pa so začeli znova. Komaj enkrat na dan je prišel vsak na vrsto.«

Železno palico je žbičar v ognju na ješi segrel, potem pa jo je na »amposu« (nakovalu), ki ga je imel na štoku

na desni strani, potolkel, da je naredil špico. Palico je potem na širokelnu, ki ga je imel zabitega v štok na skrajni levi strani in ki je bil podoben babci za klepanje kose s to razliko, da je bil zgornji oster, odsekal. Vmes med nakovalom in širokelnom je bila v štok zabita topa, kos železa, podobna sekiri; zgornji, malo pod vrhom, je imela topa luknjo, podobno ušesu pri sekiri, vanjo pa je bil vodoravno v smeri proti nakovalu vstavljen drug kos železa, imenovan naglež, ki je imel na skrajnem desnem koncu kakšen centimeter visoko kopasto vzboklino z luknjo na sredi. V to luknjo, ki je bila pri različnih nagležnih različnega premera, odvisno od debeline špice pri žbiči, je žbičar vtaknil odsekan kos železne palice, ki je imela špico že skovano; že narejena špica žbice je prišla v luknjo, zgornji del pa je žbičar na nagležnu tako potolkel, da je naredil zaželeno glavo žbice. Za različne velikosti in vrste žbic so bili potrebni nagleži z različnim premerom lukenj na vzboklenem kopastem delu in seveda

različno število udarcev s kladivom.

Anka Novak pravi v vodilju po razstavi o domači obrti na Gorenjskem, da so lastniki fržin dajali šoke tudi v najem in da je v času Avstrije zahteval fržinar ob koncu leta po dva goldinarja od štoka.

Na Beli so izdelovali največ čevljarske žbice različnih velikosti in oblik, v manjši meri pa tudi žbice za podkovanje konj. Med drugim so delali tudi v petah zavite žbice za čevlje za hojo po gorah, Jože Polajnar pa mi je povedal, da je največ delal tako imenovane cokrle, žbice za podkovanje coker, ki so imele bolj ploščate glave; teh je naredil po 1200 na dan. Železne palice s premerom 5 ali 6 in celo 7 mm, ki so jih sekali za žbice, so kupovali v Kranju, kar pomni.

Lešnikarjeva mama mi je povedala, da je njen mož Miha Pernuš delal 18 vrst žbic. Nekaj smo jih zadnjič še odkrili v tramovih nekdanje fužine, kjer so bile zabite. Cokrle ima npr. od vseh žbic edina ploščato špico (vse druge vrste žbic imajo v prerezu kvadratno), glava

je ploščata, narejena s šestimi udarci. »Toučence« je bila žbica za pete od čevljev; delali so različne velikosti, narejena pa je s petimi udarci. »Römarca« je še najbolj podobna žbicam, ki so jih strojno izdelovali v Kropi; delali so različne velikosti (manjše za ženske, večje za moške čevlje), narejena pa je z osmimi udarci (pet okoli in trije po vrhu). »Jegra« so rekli zaviti žbici za težke gorske čevlje, narejen pa je s štirimi udarci.

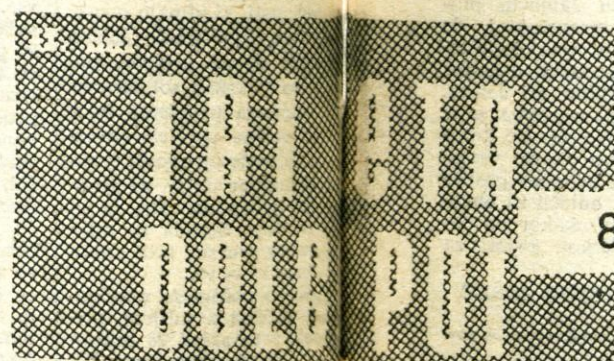
Od debeline železne palice je bila odvisna velikost žbice, od velikosti pa število žbic, ki jih je žbičar naredil na dan. Če je delal »ta velike«, jih je 1000 komaj naredil en dan, manjših pa je naredil tudi 1500. Sokova mama »bolj ta mali« celo 2000. Velikost žbice so merili po tem, koliko tehtala 1000 žbic. Največje so bile po 8 funtov (se pravi, da je 1000 žbic tehtalo 8 funtov), a teh niso veliko delali. Žbice po 5 funtov so bile »ta velike, za pete na čevljih; za pete so bile tudi tiste po 4 in 3 funte. Tisoč cokrle je prav tako tehtalo 3 ali 4 funte. Po 2 funta, po poldrugi funt, po

7 unč pa so bile manjše žbice za čevlje. Ločili so še žbice »na 5 udarcev« (večje, od tistih po 8 funtov do tistih po 3 funte) in »na 6 udarcev« (manjše). To so ločevali po tem, s kolikimi udarci kladiva je žbičar naredil glavo žbice; seveda je bilo točno določeno, koliko udarcev je treba za določeno velikost in vrsto žbice.

Žbice so včasih prodajali na Koroško, na Reko, v Trst; domači trgovci na Beli (Naglič, Bizjak, Stefe) so jih konec prejšnjega stoletja prodajali trgovcem v Kranj in Ljubljano, od tam pa so jih pošiljali naprej. Žbičarji so jih tudi sami prodajali v Kranj, Kamnik, Stranje, Kamniško Bistrico, Komendo, Cerklje in drugam, nosili so jih po sejmih, nazadnje, ko je bila ta obrt na Beli že v zatonu, pa so ljudje sami hodili ponje, posebno cokrle so vse kupili doma, ker so coker izdelovali na So. in Srednji Beli. V Kamniku in okolici so jih veliko kupili čevljarji za težke hribovske in gozdarske čevlje.

A. Triler

MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA • MESTA, CESTE IN RAZCESTJA • MESTA, CESTE IN RAZCESTJA • MESTA, CESTE IN RA

Vsega tega gospodje v Pölmannov salonu ne vedo, kakor tega razen redkih najvišjih nemških dvorov ne v Nemčiji ne v Avstro-Ogrski nihče ne ve.

»Ce smo izpustili Italijo iz roke,« pravi župan Strauss.

»Glavno je, da zmagamo,« se opazuje gospod Pölmann, na ustnicah pa mu zaigra obupen smehek, ki pomeni: čim daljša bo vojna tem, tem bogatejši.

Sicer pa si zaradi dolgega trajanja vojne ti gospodje ne delajo skrbi. Drugi se bijejo zanje na bojiščih, drugi pa se v vojski nimajo svojcev z izjemo župana, ki ima sina Francja, podporočnika, ki je prišel te dni skupaj s podporočnikom v vojsko. Tudi Franc Josef je daleč od pravega, pri divizijskem štabu je, kar mu bo omogočilo naglo napredovanje in morebiti celo veliko kariero v neznani prihodnosti.

»Da, glavno je, da zmagamo,« pravi Pölmann strinjata Strauss in Hubner in si prav tako kakor Strauss želita, da bi bila vojna še dolga.

»Se vam ne zdi, da bi morali Italijanci prenehati s patriotskih razlogov odpuščati italijanske delavce,« se župan Strauss nenadoma spomni, da so v prejšnjem letu zaposleni poleg ruskih ujetnikov, peščice Nemcev in Čehov Italijani.

»Razumljivo, odpustili jih bomo,« pravi Strauss, vendar je to misel zaradi nekdanjega italijanskega zavezništva opustil. Tudi to je dobro, saj bo zdaj lahko z njimi demonstriral svojo patriotsko zavest...

3

V italijanski koloniji vlada pa, čeprav rudarji še ne vedo, kaj jih čaka. Ni pesmi ne glasbe, orjenja kakor navadno, ka-

dar sedijo zvečer pred barakami in se počutijo, kakor da bi bili v domačih krajih, ki so daleč daleč in od danes naprej kakor na luni. Nocoj so tihi, kakor da bi bili v rudniku ali na penzberških ulicah, ki so jim bile vselej tuje, čeprav so nekateri, kakor na primer rudar Emilio Cecco, tu že skoro sedem let in so za njimi prišli tudi žene, med njimi kot prva drobna Ceccova Marjina, ki je prišla v Penzberg že nekaj mesecev po moževem prihodu skupaj z dvojčkom, ki mu ju je prinesla še v svojem telesu in ju šele tu rodila.

»Kaj bo z nami?« se vprašujejo vsak zase in se drug pred drugim zapirajo v barake, kakor da bi slutili, da vojna napoved Italije Avstro-Ogrski pomeni zlo tudi zanje.

»Kaj bo z nami?« bi rada vedela tudi Marina, ki se vsa plaha in brez poželjenja privija k možu.

»Kaj neki naj bi bilo?« bi jo rad pomiril Cecco, čeprav je sam zaskrbljen.

»Bojim se.«

»Zakaj bi se bala.« bi Cecco rad prepričal njo in sebe, da se jim ni ničesar bati. Ne on ne Marina ne drugi italijanski delavci, ki so tu, niso krivi za nerazumljivo vojno napoved Avstro-Ogrski s strani italijanske vlade. »Mi nismo italijanska vlada. Ko bi bili, bi nikoli ne iskali vojne, marveč bi poskrbeli, da bi bilo doma dovolj dela in kruha za vse in da bi ne bilo treba nobenemu italijanskemu delavcu v svet s trebuhom za kruhom.«

Tako razmišlja kopač premoga Cecco in se o tem pogovarja z Marino.

»Ne boj se,« jo bodri Cecco, vendar se sam boji, dokler ne zaspi v Marininem objemu.

4

Noč ni snela strahu z njihovih duš. Najraje bi ostali v barakah, a kaj ko je binkoštni ponedeljek in bi bil smrtni greh, ko bi ostali doma in ne odšli v cerkev.

Naj si zaradi svoje bojazni in temnih slutenj nakopljejo božje prekletstvo, si obremenijo duše z grehom in si v primeru nenadne smrti prislужijo večno pogubljenje?

Sli bodo, stisnili se bodo pod kor v sredo na doljni konec cerkvene ladje, tako da bodo lahko kakor navadno ostali skupaj: desno možki, levo ženske.

In res gredo skupaj kakor neurejen šolski razred, gruča, ki jo združujeta jezik in strah. Zaradi strahu so njihove besede še tišje kakor navadno, kadar niso v barakah in so na ulici. Tudi Marina in Cecco sta med njima in vodita za roko vsak po enega otroka, komaj šestletna dečka, podobna kakor pšenig pšenigu.

Večina penzberških vernikov je že v cerkvi. Tudi župnik se že vzpenja na prižnico, ko se peščica italijanskih delavcev gnete pod kor. Mračni pogledi, s katerimi jih pogledujejo ljudje, lahko pomenijo sovraštvo ali pa samo negotovanje, ker so tako pozni, da bi skoro zamudili začetek pridige.

Naj pomenijo kakorkoli, glavno je, da so v cerkvi. Tu se počutijo varne kakor doma. Toda to občutje se razbline, brž ko spregovori župnik in s kretinjo in pogledom pokaže nanje, kakor da so besede: »Gott strafe Italien! Gott strafe italienische Verräter! namenjene njim.

5

Župnikova pridiga je kriva, da so penzberški verniki čedalje manj pri službi božji in da se čedalje bolj ozirajo s sovražnimi pogledi proti koru, pod katerim se gnete vedno bolj zaskrbljena peščica italijanskih kopačev premoga, njihovih žena in otrok.

Ti pogledi jim ne obetajo nič dobrega, čuti tudi Cecco. Najraje bi rekel Marini, da bi zapustili cerkev in odšli domov. A kaj ko je praznik in je njegova dolžnost, da ostanejo pri sveti maši do konca.

Tudi Marjino je starh. Današnja maša je drugačna kakor navadno. Nekaj moških in napol odraslih frkolinov se je nagneto za njimi. Podobna gneča je tudi ob stranskih izhodi.

Ko je maše konec, je strah italijanskih delavcev še večji, zakaj župnik je pridružil dosedanjim: »Gott strafe England! Gott, strafe Frankreich! Gott, vernichte Russland!«, ki jih že nekaj mesecev molijo po vseh katoliških cerkvah v Nemčiji, še molitev: »Gott, strafe Italien! Gott, strafe Italiener!«

Verniki glasno ponavljajo za župnikom. Glasovi vernikov za hrbtom italijanskih delavcev so kakor grožnja, čeprav tudi italijanski verniki ponavljajo za župnikom molitev, ki mora biti bogu najbrž prav tako po volji, kakor mu je bila nekoč Kajnova daritev.

»Bog, kaznuj Italijo! Bog, kaznuj latijance!«

Težko gredo italijanskim delavcem te besede z jezika. Plamen sovraštva, ki ga čutijo že ves čas okrog sebe, je še bolj preteč. Najbolje bo, da po maši počakajo v cerkvi. Tako jim prišepetava strah pred nevarnostjo, ki jo slutijo v glasovih in obrazih nemških sovornikov, ki se jih bodo naposled res še lotili, čim bodo izven cerkve. Tu v cerkvi jih prav gotovo ne bodo napadli. Hiša božja vendar ni kraj za sovraštvo, kaj šele za pretep.

»Tu počakajmo,« šepetajo drug drugemu.

»Ostanimo v cerkvi, Emilio,« se obrne tudi Marina k Ceccu, ki stoji ob njeni desni strani.

»Zakaj bi ostali,« Cecco noče pokazati svoje vznemirljenosti.

»Ne čutiš, kako nas pogledujejo?«

Seveda čuti, toda pred Marino ne bi rad pokazal strahu. obenem pa bi rad dopovedal sebi, da je to sovraštvo morda samo dozdnevno in da se jim ni treba nikogar bati.

»Jaz nisem italijanska vlada. Ubog delavec sem. Ničesar jim nisem storil. Zanje kopljem premog,« pravi Marini.

Toda Marina se boji in stiska k sebi oba otroka, ki stojita pred njo.

Po Prešernovih stopinjah

Pred tednom smo razmotrivali o vzrokih in okoliščinah, ki so vodile našega pesnika do obupnega koraka — do samomorilnega poizkusa v eni izmed kranjskih gostiln.

Nismo mogli in še danes ne moremo prav trdno povedati, ali je nesrečni dogodek vezan na gostilno pri »Stari pošti« ali pa na gostilno pri Jelenju.

Zbrali smo zato nekaj znanih in nekaj manj znanih pričevanj o tem dogodku. Vsa, razen enega, govorijo bolj za Staro pošto. Bržčas bo držalo prav to. Zaradi nepristranosti pa le poslušajmo pripovedi pesnikovih sodobnikov. Potem pa se za sodbo sami odločimo. Čeprav pravda tudi med poklicnimi strokovnjaki še ni prav dognana.

PRVO PRICANJE

Najstarejše, torej prvo sporočilo o Prešernovem samomorilnem poizkusu v Kranju, zasledimo v pismu, ki ga je 1. avgusta l. 1848 pisala bratu Antonu Laschanu v Frankfurt njegova sestra Nani poročena Piller.

V nemškem pismu sporoča sestra bratu: »Pepi, moj mož, pravi naj Ti pišem, da so zelo v skrbeh za pamet dr. Prešerna, ki živi v Kranju. Pomisli, pretekli teden je prišel v gostilno, kamor po navadi zahaja, ter natakarko vprašal, če ve za močan žebelj v steni, na katerega bi se mogel obesiti. Mislija je, da gre za šalo, in mu je pokazala na steno, kjer je res bil zabiti žebelj. Samo še vrv mi prinesite, je rekel Prešeren.«

»Kmalu po tem razgovoru je šla iz sobe, toda po kratkem času se je spet vrnila. A kako se je prestrašila, ko je videla, da doktor že visi na ovrtnici in da je že čisto zapipel. Imela je še toliko prisotnosti duha, da ga je hitro odrezala, a zdravnik je Prešerna spet obudil k zavesti. A ko se je nesrečni mož opomogel, je natakarko oštel, zakaj ni pustila, da bi visel. Odkar je umrl dr. Crobath, so opazili ljudje na Prešernu veliko spremembo. Tega dogodka nismo hoteli verjeti, a je žalibog resničen, kajti več ljudi iz Kranja je to sporočalo.«

Nič pa v citatu tega pisma ne piše, v kateri kranjski gostilni naj bi se skoro usodna pesnikova prenapetost dogodila?

Hiteli smo, z določenim upanjem v razrešitev problema, v rokopisni oddelku ljubljanske Univerzitetne knjižnice, kjer hranijo Laschanovo korespondenco. Morda je v pismu le omenjena Stara pošta ali Jelen?

A zaman! Drobnopisne, popisane z nežno kaligrafsko

in izrazito žensko pisavo, nam glede hiše, v kateri je doživel pesnik svoj najbolj črn dan v Kranju, prav nič ne pove...

Le to: »Je prišel v gostilno, kamor po navadi zahaja.« To pa je bila Stara pošta, kot vemo iz drugih virov!

KUHARICA REZA

Prešernoslovec iz starejše generacije, dr. Josip Tomišek, je l. 1921 pripravil glasbenika in planinskega pisatelja Jakoba Aljaža, tedaj župnika na Dovjem, da mu napiše, kar je slišal o Prešernu od nekdanje kuharice v gostilni pri »Stari pošti« v Kranju.

In res! Že 20. 12. 1921 je Aljaž poslal Tomišku pismo, kjer med drugim sporoča tudi naslednje:

»Ker sem že od avgusta 1889 na Dovjem in ljudi poznam, lahko povem, kar sem tukaj slišal o Prešernu od Terezije Šetina in njene hčere Mine Šetina. Terezija Šetina rojena Janša je bila rojena 30. 9. 1822, poročila pa se je 12. 2. 1860 z gruntarjem Jožefom Šetino. Terezija je umrla 17. 3. 1913.«

Torej je bilo Rezki v Prešernovih kranjskih dneh 24 do 26 let. Časovno popolnoma točno. Pa berimo še nadaljnje Aljaževe zapise!

»Reza Janša je bila brhko dekle in je služila v Kranju v gostilni pri »Stari pošti« v kuhinji. V to-imenitno gostilno so na hrano hodili najbolj odlični kranjski gospodje, redno vsak dan tudi dr. Prešeren.«

»Tej Rezi je Prešeren zložil pesmico, pa jo je izgubila. Še pozneje je dobila od njega tudi laskavo pismo; to pismo pa ji je nekdo vzel, ker ga je drugim kazala in se rada z njim poštemala.«

»Gospodinja, oštirka pri Stari pošti, je bila zelo izobražena, doma je bila iz Podkorena. Pisala se je prej za Pečarjevo, domače ime je bilo pri Sklemfaču. Prešeren je prišel večkrat v kuhinjo in je tam hodil gor in dol. Pri neki priliki je iznenada rekel: ko bo moje truplo gnilo, moje bo ime slovilo.«

»V kuhinji, za kotlom, je bil močan žebelj in Prešeren je nekdo rekel oštirki, govoreč — in to se je večkrat zgodilo — kakor v blodnji: Na tem žeblju bom še jaz visel!«

»In res se je enkrat za njenim hrbtom obesil z ovrtno ruto; oštirka ga je rešila in poklicala gospode iz gostilne. Reza je bila tedaj zunaj, a ga je potem videla na tleh v nezavesti. Nato doktorja nekaj dni ni bilo v gostilno. Pozneje je v obnočnem blodnem stanju rekel: Zakaj sta me rešili?«

Najnovejši izsledki kažejo, da je bila »oštirka« na stari pošti v Kranju v Prešerno-

vem času zares mlada ženska, stara komaj 27 let. Že 10 let kasneje l. 1859 pa je ovdovela. Umrla je l. 1873 za pljučnico, stara komaj 48 let.

Sedaj pa že verjamemo, da je čustveni doktor res dvoril mladi krčmarici in ji, kot govori sporočilo, podaril v rdeče usnje vezano knjižico lastnoročno pisanih pesmi.

SENOINA PRIPOVED

Za »Staro pošto« kot kraj tragičnega dogodka govori tudi pričevanje hrvaškega romanopisca in novelista Avgusta Senoe (1838 — 1881), ki je po končani peti šoli potoval s prijateljem Alfonzom Mošetom (1839 — 1901) peš iz Zagreba do Kranja. Bilo je to v poletju 1855.

V Kranju sta se prijatelja ustavila in nastanila v gostilni pri »Stari pošti«. Tu so tedaj krčmarili Mayerju, Alfonzovi sorodniki. Hišna gospodinja Neža Mayer, rojena Pečarjeva z Podkorena (1825 — 1873), je fantoma, ko sta vpraševala po dogodkih iz Prešernovega življenja v Kranju, pripovedovala tudi tole:

»Pravil mi je »matič«, četudi mi ne bi mogel biti sin; ubogal me je kot krotko jagnje, včasih pa je bil ves nemiren in mrk. Prav malo je manjkalo, da se ni nekoč dogodila nesreča.«

»Sedel je mirno za mizo in pil. Šla sem po opravih na dvorišče, nenadoma pa zaslisi vik in krik iz kuhinje. Pohitim tja, da vidim, kaj se je zgodilo. Pobledele kuharice so vile roke in vpile na pomoč.«

»Naš »jezični doktor« se je obesil na velik kavelj, ki je še sedaj zabiti nad pečnimi vratci. Zakaj je to storil, bogve. Nisem dosti premišljevala pač pa sem hitro prerezala vrv. Tako smo ga rešili. Nikoli ga nisem o tej stvari spraševala pa tudi on mi ni o tem spregovoril.«

Tako nam torej poroča o tragičnem dogodku Avgust Senoa v prelepi noveli »Karanfil s pjesnikova groba«, ki je izšla prvič l. 1878. Senoino poročilo je vsekakor dosti zanesljivo, saj izhaja takorekoč iz prve roke.

ERNESTINA IN KILLER

Poglejmo še, kaj piše o tem žalostnem dogodku pesnikova hčerka Ernestina v svojih »Spominih na Prešerna«, ki jih je na pobudo dr. Razlaga sestavljala v letih 1875 in 1876. Na 55. strani, l. 1903 v knjižni obliki izdanih »Spominov« čitamo:

... ko se je sklenil usmrtili — sam Bog ga je obvaroval te grozne nesreče! V kuhinji Mayerjeve gostilne se je z ovrtnico skušal obesiti. Na srečo je prišla v pravem času gostilničarka ter ga rešila. Odvedli so ga domov. Poslej ni šel več iz hiše, ker

je bil bolan in je tudi bolezen najbrže največ pripomogla do tega nesrečnega sklepa.

Mayerjeva gostilna je mogla biti le Stara pošta, nikakor pa ne Jelenova. Torej tudi Ernestina ve povedati le za Staro pošto!

Se en podatek kaže, da je bil Prešeren v zadnjih mesecih, preden ga je bolezen položila v posteljo, reden, vsakodnevni gost v gostilni pri Stari pošti.

Viljem Killer (1804 — 1882), kranjski trgovec, Prešernov klient in eden poslednjih, do smrti mu zvestih njegovih prijateljev, je pripovedoval, da sta s Prešernom v zadnjih mesecih redno zahajala v gostilno pri Stari pošti.

Tudi pesnikove hudomušnice, ki jih je posvečal krčmarju pri Stari pošti Ivahu Nepomuku Mayerju in natakarkici Cilki, kažejo na toplo domačnost in družinsko prijateljstvo.

Na Staro pošto nas veže spomin na Ano, ki se je po obisku pri Prešernu z otrokoma zatekla prav k Nepomuku. Pa tudi vse akcije za organizacijo pesnikovega pogreba in ustanovitve odbora za postavitev nagrobnika »neumerlimu pevcu« — vse je potekalo in imelo svoj sedež pri Stari pošti.

JALNOVE POTOMKE

Pravično bo, če omenimo še eno izročilo, ki pravi, da se je nesrečni pesnik hotel obesiti v prostorih gostilne, ki sta jo tedaj vodila Jakob in Ana Jalen. Torej v gostilni, ki je stala nekoč na prostoru sedanjega hotela »Jelen«. Hiša je nosila prej št. 26 v Koprškem predmestju, danes pa je tu Ljubljanska cesta št. 1 in 1a.

Dne 20. oktobra 1926 je na pobudo dr. Franceta Steleta napisala Marija Roosova, vnukinja krčmarja Jalna, nekaj vrstic spominov na pripovedi svoje matere Kristine o Prešernu.

Marija Roosova je bila rojena v Kranju 18. decembra 1867 kot hčerka Kristine Roos (trinajsti otrok Ana in Jakoba Jalna!). Ker pa je bila mati pripovedovalke ob tragičnem dogodku stara šele eno leto (Kristina je bila rojena 24. julija 1847), je treba vest vzeti v vednost z določeno zadržanostjo. Tembolj, ker je zamenjava ene gostilne z drugo prav lahko nastala: ko je l. 1858 umrla Jalnova žena Ana (prej mu je še rodila šestnajst otrok!) se je vdovec Jakob, čez dobro leto priženil na Staro pošto. Vzel je za drugo ženo Nežo, vdovo po gostilničarju Ivanu Nepomuku Mayerju, ki je umrl l. 1859.

Torej so otroci dobili maceho in prav verjetno je, da so se stvari med posredovanji spominov malce predru-

gačile. Toda velja pa le, poslušati izročilo Marije Roos:

Marija Roos iz rodu Jalenov 1867—1942

»Mati Ana je pripovedovala tudi, da je bil Prešeren večkrat zelo potr in je v takem razpoloženju poskusil v njihovi hiši samomor. V shrambi se je obesil z vrvjo na železno omrežje. Tako ga je našla Ana. Zaklicala je: gospod doktor, kaj ste vendar mislili? In ga je z lastno roko odvezala.«

Dvome v točnost te pripovedi še okrepi mišljenje še sedaj živčih Jalenovih pravnukin in pranečakinj, da prav točno ne vedo, če je teta Marija locirala dogodek prav na gostilno pri Jelenju. Bržčas pa bo verjetno prav zaradi sporočila Marije Roosove za vedno odprto vprašanje, v kateri od obeh gostiln se je pesnik odločil za obupno dejanje. Vsekakor pa dosti več podatkov govori za Staro pošto.

CRTOMIR ZOREC

VLOGA
in
KREDIT
glo
je
STANOVANJE

Šoferski tečaj v Škofji Loki

Avto moto društvo Škofja Loka obvešča vse zainteresirane, da sprejema prijave za nov tečaj za voznike motornih vozil, v pisarni društva Škofja Loka, Jegorovo predmestje 19 med uradnimi urami.

VIST-STELLA

podloge za čevljarstvo in industrijo

»STANDARD« — KRANJ

ZIMSKO PIONIRSKO PRVENSTVO SLOVENIJE V PLAVANJU

Triglav dvakrat prvak

Kranjčani osvojili prvo mesto pri mlajših in starejših pionirjih — Od 16 naslovov jih je 9 ostalo v Kranju — Radovljčani zopet nastopajo

V nedeljo je bilo v Kranju težko pričakovano zimsko prvenstvo Slovenije v plavanju. V konkurenci osmih klubov so Kranjčani dokazali, da imajo daleč najboljšo pionirsko ekipo, saj so od 16 osvojenih kar 9 naslovov prvakov (4 pri mlajših in 5 pri starejših pionirjih). Tekmovanje je potekalo v izredno borbenem vzdušju, ki ga je delno motilo slabo delo sodniškega zbora.

MLAJŠI PIONIRJI — Pionirji — 50 prsno: 1. T. Slavec (T) 41,9, 2. Stibelj (T) 47,4, 3. Gričar (T) 50,2; 50 hrbtno: 1. Potočnik (S) 41,7, 2. Stibelj (T) 46,1; 50 delfin: 1. T. Slavec (T) 40,8; 50 prosto: Gorše (S) 34,7;

Pionirke — 50 prsno: 1. Bajc (F) 52,3, 2. Mandeljc (T) 53,8, 3. Bitenc (T) 55,1; 50 hrbtno: 1. Kraljič (T) 40,7, 3. Pikon (Ra) 51,0; 50 delfin: 1. Kos (F) 53,9, 2. Markovič (T) 55,8; 50 prosto: 1. Kraljič (T) 39,3;

Razveseljivo je, da so se v ekipi prvaka poleg že znanih imen (Slavec, Kraljičeva) pojavila tudi številna nova.

EKIPNO: 1. Triglav 646, 2. Slavija 346, 3. Ilirija 250, 4. Fužinar 205, 5. Radovljica 178, 6. Celulozar 133 in 7. Rudar 6 točk.

STAREJŠI PIONIRJI — Pionirji — 100 prsno: 1. Sorli

PREBERITE MIMOGRIDE

V nedeljskem kolu so gorenjski zastopniki v nogometnih ligah dosegli naslednje rezultate: SNL — Ljubljana: Triglav 3:1; SCNL — zahod — Ilirija: Jesenice 2:2.

V okviru moške republiške rokometne lige je Kranj premagal na domačem igrišču Tržič s 14:6 (8:4); v ženski ligi so Selce v Mariboru izgubile proti Mariboru s 3:8.

Na republiškem prvenstvu v orodni telovadbi je v nižjem razredu pri pionirkah zasedla prvo mesto Jeseničanka T. Zorko.

V prvem kolu moške košarske republiške lige sta dosegla gorenjska predstavnika naslednje rezultate: Rudar: Triglav 67:41 in Jesenice: Ilirija 59:56.

Ženska ekipa Jesenic je dosegla velik uspeh z osvojitvijo prvega mesta pred Olimpijo na četrtm republiškem namiznoteniskem turnirju. Njena igralka Pavličeva je dosegla enak uspeh med posameznicami.

(T) 1:27,7, 2. Milovanovič (T) 1:32,4, 5. Jensterle (Ra) 1:37,3; 100 hrbtno: 1. Cvetkovič (S) 1:20,8, 2. Stružnik (T) 1:22,2; 3. Velikanje (T): 100 delfin: 1. Sorli (T) 1:24,2, 2. Milovanovič (T) 1:27,7; 100 prosto: 1. Stružnik (T) 1:10,0;

Pionirke — 100 prsno: 1. Funduk (I) 1:32,5, 2. Švarc (T) 1:33,0; 100 hrbtno: 1. Peč-

jak (T) 1:26,6, 3. Dašević (Ra) 1:50,7; 100 delfin: 1. Smid (T) 1:36,3; 100 prosto: 1. Kramberger (I) 1:16,4, 2. Virnik (T) 1:25,6, 3. Pečjak (T) 1:26,0.

Pri pionirjih je s kvaliteto izstopal Vinko Sorli, ki je osvojil dva naslova slovenskega prvaka.

EKIPNO: 1. Triglav 5,927, 2. Rudar 3,181, 3. Fužinar 2,522, 4. Ilirija 2,190, 5. Celulozar 1,813, 6. Ljubljana 1,808, 7. Slavija 1,573 in 8. Radovljica 1,375.

Kot Gorenjci se moramo, poleg uspeha Triglava, razveseliti tudi nastopa plavalcev iz Radovljice. Po polletnem »zimskem spanju« so se prvič pojavili na tekmovanju. Njihovi rezultati so dobri in dokazujejo, da so bili marljivi vsaj v telovadnici.

P. Colnar

GORENJSKA ROKOMETNA LIGA

TRI ZMAGE GOSTOV

Drugo pomladansko kolo se ni končalo brez presenečenj. Več uspeha so imeli gostje. Največje presenečenje predstavlja poraz Radovljice na domačem igrišču proti Kranjski gori. Prav tako predstavljata presenečenje poraza Selce in Savice v srečanjih z Zabnico in Škofjo Loko. Vodeče Duplje ne dopuščajo nikakršnih presenečenj in imajo še vedno največje možno število točk.

REZULTATI — Zabnica — Selca 12:11 (7:2), Strožič: Kranj B 12:9 (6:6), Radovljica: Kranjska gora 10:11 (3:8), Savica: Škofja Loka 14:23 (5:9), Krvavec: Duplje 12:27 (5:14).

LESTVICA:
Duplje 11 11 0 0 231:125 22
Strožič 11 8 0 3 158:119 16
Selca 11 7 0 4 186:139 14
Kranj B 11 7 0 4 168:139 14
Zabnica 11 6 0 5 188:181 12

Radovlj. 11 5 1 5 181:166 10
(— 1)
Kr. gora 11 3 1 7 155:198 7
Savica 11 2 1 8 147:205 5
Šk. Loka 11 2 1 8 137:224 5
Krvavec 11 1 2 8 121:186 4

V sledečem kolu (24. aprila) se bodo srečali naslednji pari — Kranj B: Savica, Šk. Loka: Zabnica, Krvavec: Selca, Duplje: Radovljica in Kranjska gora: Strožič.
Petar Didič

Tri sobotne nesreče

● V soboto, 16. aprila, so se zgodile tri težje prometne nesreče. Ob 13.50 uri je na Jesenicah pred železarno voznik osebnega avtomobila LJ 296-00 Slavko Kovač iz Ljubljane zbil na prehodu za peš-

ce Miloša Kovačevića. Pešec si je zlomil levo nogo, na vozilu pa je za okoli 8.000 dinarjev materialne škode.

● Istega dne okoli 17. ure pa se je zgodila prometna nesreča na nepreglednem križišču cest III. reda pred vasio Bitnje v Bohinju. Voznik osebnega avtomobila LJ 230-13 Franc Medja je vozil iz smeri Bitnje po cesti III. reda proti vasi Jereka v Bohinju. Na križišču cest iste vrednosti pa mu je pripeljal z leve strani voznik motornega kolesa Janez Medja. Ker je križišče precej nepregledno voznika zaradi prekratke razdalje trčenja nista mogla preprečiti. Pri nesreči ni bil nihče poškodovan.

● Ob 17.30 uri, prav tako v soboto, pa se je v vasi Grenc pri Škofji Loki prevrnil z osebnim avtomobilom KR 12-96 last Franca Jama iz Kranja voznik Janez Kešar. Ker ga je na ovinku začelo zanašati, je zadel v občestni nasip in se prevrnil in obstal

na strehi. Na avtomobilu je za 4.000 dinarjev materialne škode, voznik pa se je lažje poškodoval.
S. Š.

14 metrov pod cesto

V nedeljo, 17. aprila, ob 1.30 uri se je na cesti II. reda Kranj-Jezersko v vasi Tupaliče pripetila huda prometna nesreča vozniku osebnega avtomobila LJ 172-66 Janezu Kastrunu, doma iz Ljubljane. Pri srečanju z neznanim voznikom osebnega avtomobila je zapeljal na levo stran ceste, se zaletel v občestni smernik in se ustavil šele nekaj 14 metrov pod cesto. Pri nesreči se je voznik lažje poškodoval in so mu nudili prvo pomoč v Zdravstvenem domu Kranj. Na avtomobilu je za približno 850 novih dinarjev materialne škode.
S. Š.

20 LET AMD ŠKOFJA LOKA

Priznanje ustanoviteljem

Na občnem zboru je predsednik Stane Krapež podelil 15. ustanoviteljem društva plakete v znak priznanja za njihova dela

Cestne hitrostne dirke v Škofji Loki so postale atrakcija, ki presega meje naše domovine. To je prireditev, ki vsako leto, na žalost le tedaj, razburka vso našo javnost. V ozadju te prireditve stoje amaterski delavci AMD Škofja Loka.

Začelo se je v maju pred 20 leti. Skupina 15 članov je ustanovila društvo, ki je prav zaradi njihove vneme in požrtvovalnosti kmalu preraslo mestne in občinske okvire. Svoj višek je društvo doseglo z rednimi organizacijami hitrostnih tekmovanj. To predstavlja res višek, ki pa brez solidne osnove, oziroma ostalega dela, ne bi pomenil toliko.

AMD Škofja Loka je v 20 letih vzgojilo čez 3.000 šofer-

jev - amaterjev, ali če pogledamo letošnje dejavnost: v 7 tečajih 293 tečajnikov za avtomobiliste in v 2 tečajih 40 tečajnikov za mopediste. Društvo je organiziralo in vodilo vzgojo predšolske in šolske mladine, opozarjalo je organe občinske skupščine na dotrajanost prometnih znakov in s tem na svojem področju precej zmanjšalo število prometnih nesreč (186 nesreč v letu 1965 od tega 2 smrtni — škoda 21 milijonov S din).

Največje preglavice je delala društvu mehanična delavnica, ki je naredila 2.226.493 dinarjev izgube. Zaradi slabega in nestrokovnega dela je UO delavnice zaprl in potem nastavljal nove ljudi, ki bodo morali skrbeti za kvalitetno delo. Delavnica bo morala nuditi članstvu kvalitetne in cene usluge, ker se nihče več ne slepi z mislijo, da bodo lahko pridobivali članstvo le zaradi članstva.

- AMD Škofja Loka je že
- sredi priprav za letošnje
- hitrostne dirke. Zagotov-
- ljen je že nastop 40 tek-
- movalcev iz 11 držav. Društvo želi in pričakuje, da
- to ne bi bila le njihova
- prireditev, marveč prireditve vsega prebivalstva.
- Ob tej priložnosti so se
- še posebej spomnili lanskega letnega uspešnega sodelovanja s »Transturistom« in
- SZDL, z Godešiča. Upajo, da gostinska podjetja, ki
- imajo od prireditve največje korist, ne bodo ostala tudi letos »brez posluha« kot je bilo doslej.

P. Colnar

Povratno srečanje

Na povratnem šahovskem srečanju med šahisti kranjske gimnazije in šahovske sekcije iz Cerkelj, so zmagali šahisti iz Cerkelj s 7:2. Na prvem srečanju v Kranju so bili uspešnejši Kranjčani (6:5).

OGLASAJTE V »GLASU!

Berite »GLAS«

Jarčke in piščance za zakol prodajam, Naklo 4 — 1749

Po ugodni ceni prodam magnetofon Grundig TK-23 avtomat, avtomat gramofon z 80 ploščami in puch roler 125 cm. Prodajam tudi na ček. Planinc, Valjavčeva 5, Kranj — 1817

Prodajam enosno priklopo, plug obračalnik znamke »erguson«. Naslov v oglašnem oddelku — 1845

Prodajam zastava 600 D, Meja 3, Kranj — 1846

Poceni prodajam moderno spalnico. Nasl. v ogl. odd. — 1847

Prodajam dva pava, samca in samico. Slibar Stanko, Kovor 66 Križe — 1848

Prodajam plemenskega vola. Potoče 15, Predvor — 1849

Prodajam semenski krompir. Strahinj 65, Naklo — 1850

Prodajam televizor z garancijo RR-Niš, Podbrezje 56, Duplje — 1851

Prodajam smrekove deske in plohe. Kranj Jezerska c. 103 — 1852

Prodajam spalnico, kuhinjo in desni vzhodni štedilnik s ploščicami. Kranj Trojarjeva 9 (Kalvarija) Kranj — 1853

Prodajam 3000 kom zidakov, špirovce in 300 kg betonskega železa. Senčur 11 — 1854

Gradbeni okrogel les dolžina 7 m prodajam. Nasl. v ogl. odd. — 1855

Prodajam šivalni stroj »Singer« pogrezljiv. Nasl. v ogl. oddelku — 1856

Prodajam kozolec z osmimi okni, hrastovi stebri z betonskimi podstavki. Voglje 88, Senčur — 1857

Prodajam, 500 kg krmilne repe. Visoko 19, Senčur — 1858

Prodajam peč in 72 metrov črnih manesman cevi za centralno kurjavo za N din 2000. Naslov v oglašnem oddelku — 1859

Zaradi vojašine poceni prodajam zelo dobro ohlajeno oNSU primo. Smartno 32, Cerklje — 1860

Prodajam semenski krompir dobrin original. Voklo 56, Senčur — 1861

Prodajam motor »Java« 150 ccm in moped. Udir Karel, Sp. Besnica 6 — 1862

Prodajam 6 tednov stare prašičke in NSU primo 175 ccm, dobro ohranjeno. Rupa 11, Kranj — 1863

Prodajam krompir cvetnik in igor. Kokrica 46, Kranj — 1864

Prodajam piščance za zakol in rejo. Ješe Anton, Križe 8 — 1865

Prodajam NSU lambreto brezhibno 150 ccm. Nasl. v ogl. odd. — 1866

Prodajam DKW 1000 S Lavrič, C. Kokrškega odreda 16, Kranj — 1867

Prodajam krmilno peso in novo lubasovo harmoniko. Cerkljanska dobrava 10, Cerklje — 1868

Prodava vseljivo hišo v Otočah pri Podnartu. Infor-

macije pri Klemenu Otoče 24 nedelja popoldan — 1873
Novo BCS motorno kosilnico. prodajam. Janhar Brezje 1 — 1874

Prodajam 200 kom monta 61 in 84 gajbic. Nasl. v ogl. oddelku — 1875

Kupim brzoparilnik. Rogelj Ivanka, Ljubljanska 32, Kranj — 1869

Kupim balkonska vrata (dvojna) z roletom ali brez. Prodajam rabljen desni štedilnik in rabljeno dvodelno okno 110 x 115 z roletom. N. J. Heroja Verdnikova 23, Jesenice — 1876

KMETOVALCI! v Zadrugi nem domu na Primorskem dobiti razne kmetijske stroje in orodje, gozdarsko orodje in motorne žage, motorne in ročne drolilce za žito, ročne in motorne črpalke, vsa zaščitna sredstva, semena in umetna gnojila. Po želji preskrbimo tudi ostale stvari, ki jih nimamo na zalogi. Z nakupom boste zadovoljni! Se priporoča »Kmet. zadruga »Sloga« Kranj — 1535

Iščem prazno sobo v Kranju Dam nagrado. Nasl. v ogl. odd. — 1789

Opremljeno sobico oddam starejšemu moškemu, ki je

čez dan odsoten. Naslov v oglašnem oddelku — 1870

Iščem žensko za čiščenje trosobnega stanovanja 2 x tedensko popoldne. Ponudbe poslati pod »V Kranju« — 1871

Preklicujem avtobusno izkaznico L 5736 na ime Nastran Ana, Kranj Velesovo — 1872

Prosim tovarišico iz Koprivice, Nedeljska 188, naj

dvigne pismo v ogl. oddelku »Tajnost zajamčena« — 1876

Izdelujem PVC politilen vrečke v različnih velikostih. Albič Alojz, Potok 9, Smartno v Tuhinju — 1877

Zahvala

Ob prerani izgubi najine ljubljene hčerke

ELIZABETE PANČUR

se pristržno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter vsem tistim, ki so z nama sočustvovali, izrekli sožalje in jo v tako velikem številu obiskali, ji poklonili cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Lepa hvala sodelavcem »Gor. oblačila« in tovarni Iskra Kranj za poklonjeno cvetje in obisk. Posebno zahvalo dr. Tumovi, ki ji je vsa leta njenega trpljenja lajšala bolečine.

Zalujoči: mamica, očka, stara mama in ostalo sorodstvo
Kokrica pri Kranju, 20. aprila 1966

Zahvala

Ob tragični smrti našega moža, očeta, brata in strica

VALENTINA FAJFAR

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, študentom učiteljskega iz Ljubljane, sodelavcem tovarne pil »Triglav« iz Tržiča, za darovane vence in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedoma Klemenčevim in Muhavčevim za pomoč, vsem pevcem za petje žalostink, g. župniku za spremstvo. Vsem in vsakemu posebej najlepša hvala!

Zalujoči: žena, otroci: Jože, Mira in Silvo ter ostalo sorodstvo
Naklo, Kranj, Koper, Bohinj, 18. aprila 1966

Zahvala

Ob bridki izgubi našega moža, očeta, sina, brata, strica in svaka

JOŽETA LESIČNIKA

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so mu kakorkoli izkazali zadnje spoštovanje.

Neutolažljiva: žena, hčerka in sorodstvo

Komisija za delovna razmerja pri upravnem odboru podjetja

JELOVICA

lesna industrija Škofja Loka

razglašajo prosto delovno mesto

— STROJNEGA TEHNIKA

Pogoji: diplomirani strojni tehnik z nekaj let prakse v industrijskem podjetju.

Prijave na razglašeno delovno mesto sprejema splošni sektor podjetja do 30. aprila 1966.

Na podlagi sklepa delavskega sveta ČP »Gorenjski tisk« Kranj

razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo karamboliranega osebnega avtomobila

ZASTAVA 1300

leto izdelave 1966.

Izključna cena je 22.000 N din.

Licitacija bo v sredo, 27. aprila 1966 ob 9. uri v sejni sobi podjetja.

Interesenti, zastopniki delovnih organizacij, morajo pred začetkom licitacije predložiti pooblastilo in baričane čeke 10% izključne cene, zasebniki pa varščino 10% v gotovini. Ogled avtomobila je mogoč na dan licitacije od 7. do 8.30 ure v garaži podjetja.

»INDE« Koper

razpisuje prosta delovna mesta

1. visoko kvalificiran čevljar

2. prirezovalec zgornjega dela obutve

Pogoji: pod 1. in 2. točko morata imeti kandidata od 2 do 3 leta prakse na opisanih delovnih mestih.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Pismene prošnje je dostaviti: »INDE« Koper, p.p. 51.

RADIJSKI SPORED

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SREDA — 20. aprila

8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.10 Pojo naši mladinski zbori — 9.30 Godala v ritmu — 10.15 Sopranistka Anita Mezetova in tenorist Jože Gostič — 10.45 Clovek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Nimaš prednosti — 12.05 Finales opere »Car Saltan« — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne pesmi —

13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za srednje stopnjo — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.20 Zabavni intermezzo — 15.30 Pihalne godbe vam igrajo — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Nacionalne smeri v glasbi — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.15 Iz studa 14 — 18.40 Naš razgovor — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Igra orkester Roger Williams — 20.25 Traviata — opera — 22.50 Literarni nohturno — 23.05 Skladbe slovenskih avtorjev

CETRTEK — 21. aprila

8.05 Glasbena matineja — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Glasbena zgodba — 9.45 Lahka orkestralna glasba — 10.15 Naši solisti pojo popularne odlomke iz oper — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Nimaš prednosti — 12.05 Koncertni plesi — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Čez hrib in dol — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Orkester RTV Ljubljana vam predstavlja — 14.35 »Enajsta šola« — 15.20 Zabavni intermezzo — 15.30 Pihalna godba Walter Schacht — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu —

18.20 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Večer umetniške besede — 21.40 Glasbeni nohturno — 22.10 Večer skladatelja Marijana Kozina — 23.05 Plesna glasba

PETEK — 22. aprila

8.05 Operna matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Domače viže — domači ansambli — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Kratek glasbeni izlet v Makedonijo — 10.35 Novost na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.15 Nimaš prednosti — 12.05 Iz oper Carla Marie von We-

bra — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Slovenske narodne — 13.30 Priporočajo vam — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Japonska narodna glasba — 15.25 Zabavni intermezzo — 15.30 Od vasi do vasi — 15.45 V svetu znanosti — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.00 Aktualnosti doma in po svetu — 18.20 Igra Zabavni orkester RTV Ljubljana — 18.45 Kulturne diagonale — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Lepe melodije — 20.30 Tdinski znanjopolitični pregled — 20.40 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Za ljubitelje jazza — 22.50 Literarni nohturno — 23.05 Med partiturni Slavka Osterca

SREDA — 20. aprila

RTV Zagreb
10.00 TV v šoli
16.35 Poročila
16.40 Ruščina
17.00 Angleščina
RTV Ljubljana
17.40 Tik-tak
17.55 Pionirski TV studio
18.25 TV obzorik
18.45 Oddaja resne glasbe
19.15 Filmski pregled
RTV Zagreb
19.40 TV biro
RTV Ljubljana
19.54 Intermezzo
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik

20.30 Nenavadni dan — TV drama
RTV Ljubljana
21.05 Kulturna panorama
21.45 Zadnja poročila

CETRTEK — 21. aprila

RTV Zagreb
10.00 TV v šoli
RTV Beograd
11.00 Angleščina
RTV Zagreb
14.30 Evropsko prvenstvo v namiznem tenisu

RTV Ljubljana
16.10 TV v šoli
RTV Beograd
17.40 Tisočkrat »Zakaj«
RTV Ljubljana
18.25 TV obzorik
RTV Beograd
18.45 Po Jugoslaviji
RTV Ljubljana
19.10 Malo za šalo, malo za res
19.40 Brez parole
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik

20.20 Aktualni pogovori
21.10 Narodna glasba
RTV Zagreb
21.20 TV magazin
22.20 Poczija Andjelka Vuletiča
RTV Beograd
22.30 Poročila

PETEK — 22. aprila

RTV Zagreb
10.00 TV v šoli
16.35 Poročila

16.40 TV v šoli
17.00 Angleščina
17.30 TV v šoli
18.00 Ostržek — lutkovna oddaja
RTV Ljubljana
18.25 TV obzorik
18.45 Motorna vozila včeraj in danes
19.15 S kamero po svetu
19.40 TV akcija
RTV Beograd
20.00 TV dnevnik
RTV Ljubljana
20.30 Ubijalca — film
22.15 Glasbeni magazin
23.15 Zadnja poročila

TELEVIZIJA

KINO

Jesenice »RADIO«

21. aprila franc. barv. CS film GROF MONTE CRISTO I. DEL
22. aprila jugoslovanski film RANI POLET ORLOV

Jesenice »PLAVŽ«

20. aprila franc. barv. CS film GROF MONTE CRISTO I. DEL
21. do 22. aprila ruski film ZIVELA STA BABICA IN DEL

Zirovnica

20. aprila amer. barv. CS film KLIC TROBENTE

Dovje-Mojstrana

21. aprila amer. barv. CS film KLIC TROBENTE

Kranjska gora

21. aprila amer. barv. CS film STIRJE ZA TEXAS
22. aprila amer. barv. CS film KLIC TROBENTE

DUPLICA

20. aprila češki film OBTOZENI ob 19. uri
21. aprila češki film OBTOZENI ob 18. uri

Kamnik »DOM«

20. aprila amer. film DAVID IN LIZA ob 20. uri
21. aprila amer. film DAVID IN LIZA ob 17.15
Kranj »CENTER«

20. aprila amer. barv. VV film SVET SUZIE WONG ob 15.30, 18. in 20.30

21. aprila amer. barv. VV film SVET SUZIE WONG ob 15.30, 18. in 20.30

22. aprila amer. film FRANKENSTEINOVA NEVESTA ob 15.30, amer. barv. VV film SVET SUZIE WONG ob 18. in 20.30

Kranj »STORŽIČ«

20. aprila slovenski film NE JOCI PETER ob 16. in 18. uri, švedski film DEVISKI VRELEC ob 20. uri

21. aprila zap. nem. film SKRIVNOSTI ORIENTA I. DEL ob 16. in 20. uri

22. aprila zap. nem. film SKRIVNOSTI ORIENTA II. DEL ob 16. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«

20. aprila jug. nem. barv. CS film WINETOU I. DEL ob 18. in 20. uri

GLEDALIŠČE

PRESERNOVO GLEDALIŠČE V KRANJU

SREDA — 20. aprila
Ob 19.30 za IZVEN J. P. Sartre: UMAZANE ROKE gostuje SLG Celje

PETEK — 22. aprila

»URA PRAVLJIC« in »PETER IN VOLK« v pantomimski izvedbi ob 14.30 v Predosljah in ob 17. uri v Predvoru.

PROMETNO PODJETJE

SAP LJUBLJANA

obvešča, da je izlet v **Mauthausen** predviden za 9. maj, preložen zaradi skupne mednarodne proslave osvoboditve taborišča na 14. in 15. maj.

Zvezni odbor ZB priporoča republiškim, občinskim in krajevnim organizacijam ZB, da akcijo propagirajo in pridobijo za komemoracijo v Mauthausnu čimveč udeležencev.

Prijave sprejemajo vse poslovalnice SAP-a do 5. maja 1966.

Zahvala

Ob smrti našega dragega moža in očeta

KOŠIR FRANCA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, in na kakršenkoli način pomagali v teh težkih dneh.

Zalujoci: žena in hčerki

Naklo 15. aprila 1966

OBJAVA

Trgovsko podjetje »Kurivo« Kranj

telefno 21-192, obvešča cenjene potrošnike, da lahko predvidoma do začetka junija opravi vsa naročila za premož takoj.

Od meseca junija dalje se pričakuje, kot kaže večletna statistika podjetja zgoščanje naročil, kar bo začasno oviralo takojšnjo dobavo, vsaj pri nekaterih vrstah premoga. Na zalogi imamo vse proizvode tovarne »Izolirka«

Ljubljana zato izkoriščamo priliko in se priporočamo za odjem njenih materialov za hidro in termo izolacijo kot npr.: vse vrste premaznih mas (BI, IB, BP, BA itd.) vseh materialov za gradnjo cest. Dalje imamo na zalogi vse vrste strešne lepenke, mineralne volne, stramit plošče in ostale izdelke te vrste.

Te proizvode, vključno tudi premog, dobavljamo v vsaki količini za reprodukcijo, trgovini in ostalim velikim potrošnikom v tranzitu po solidnih cenah.

Se priporoča

Trgovsko podjetje KURIVO Kranj

VIST-GALANT

usnje za galanterijsko industrijo
»STANDARD« — KRANJ

GLAS

NI MOČ PORABITI VEČ KOT IMAMO

(Nadaljevanje s 1. strani)

zato, da bi se le-te lahko enakopravno vključile v mednarodni trg. Zunanji trg ne bo nikdar priznal obremenitev, ki prese-gajo normalne meje. Stopenj proračunskega prispevka in pri-spevka za socialno zavarovanje nismo torej znižali zgolj zaradi »humanosti« do podjetij, marveč zaradi gospodarske nuje.

Če je tako potem jih ne smemo poviševati. BRŽ KO PA DOPOLNILNI PRISPEVEK KOT IZREDEN UKREP UVELJA-VIMO KOT REDNO OBREMENITEV ZA FINANCIRANJE PREDVIDENE DEJAVNOSTI, SE POJAVI NEVARNOST PO ZAHTEVAH ZA NOVE PRISPEVKE. Zato bi bilo mnogo smo-trneje ugotoviti kolikšen obseg socialno zdravstvene dejavnosti lahko zagotovimo z razpoložljivim denarjem iz redne obre-mnitve ne pa ugotavljati, da spričo sedanjih dajatev niti z do-datnim prispevkom ne bomo mogli preprečiti zgube.

Kam to pelje? Zavestno delamo zgubo in se pri tem to-lažimo, da jo bo že nekdo poravnal. Toda, kdo je ta, ki bo poravnal zgubo? To zgubo bodo poravnala podjetja, oz. zapo-sleni sami posredno ali neposredno. Neposredno tako, da bodo morali prispevati iz podjetniške ali osebne blagajne, posredno pa tako, da bo na videz dolgove pokrila (ali pa premostila) država z »državnimi« (natisnjenim) denarjem. Zaradi novega denarja v obtoku bo dinar spet manj vreden in to bo čutil vsak na svojem žepu. Trenutno narodna banka že kreditira socialno zavarovanje v zveznem merilu s pri-bližno tridesetimi milijardami starih dinarjev. Računajo, da bo ta dolg do konca letošnjega leta narasel na 80 milijard starih dinarjev. Tako res ni moč najti rešitve. Vzemimo, da bi narodna banka kreditiranje ustavila. Nenadoma bi upoko-jenci ostali brez pokojnin, zdravstvena služba pa bi se znašla v nezavidnem položaju. Ker ni bilo denarja, so že prejšnji mesec nekateri upokoječenci morali čakati na pokojnine.

VSAK LAHKO POJE LE TISTO KAR IMA. TO JE VSA VELIKA MODROST STABILIZACIJE. TEGA BI SE MORALI SE VELIKO BOLJ ZAVEDATI TEDAJ, KO RAZPRAVLJAMO O SPOŠNI POTROŠNJI.

Podobno kot s socialno-zdravstvenimi potrebami je tudi s čisto proračunsko potrošnjo. Tudi tu ne moremo porabiti več kot imamo. Res je sicer, da se iz proračuna financirajo bolj in manj potrebne zadeve in dejavnosti. Zato bo treba najprej pogledati kaj sodi v proračun in kaj ne. Eno pa je gotovo: spričo omejitve splošne potrošnje in istočasnega na-raščanja osebnih dohodkov, denarja za vse ne bo dovolj. Ne-katere dejavnosti bodo morale poiskati nove možnosti za financiranje, tudi tako da bodo približevale cene za svoje storitve ekonomskim cenam. Tako bomo vsaj vedeli kaj je potrebno in kaj ni. Doslej tega nismo vedeli povsem natančno, oz. toliko manj, kolikor več sredstev smo zagotavljali iz pro-računa.

Če v narodnem dohodku želimo dvigniti delež za osebno potrošnjo — in to je prav — potem je nujno treba omejiti druge potrošnje, splošno in investicijsko. V okviru splošne potrošnje pa predstavlja osebna potrošnja spet najmanj 50 %. Če naj tudi tu velja načelo, da je treba delo bolje plačati, potem verjetno odstotek za osebno potrošnjo v okviru splošne potrošnje ne bo več samo 50, ampak bo večji. Zato bo nujno manj denarja za dejavnosti. SREČALI SE BOMO Z VPRAŠA-NJEM: ALI OKRNEJATI DEJAVNOST IN TAKO ZAGOTAV-LJATI OBSTOJ VSEGA KAR JE DOSLEJ OBSTOJALO, ALI PA IZBIRATI KAJ NAJ OBSTOJA IN KAJ NE. NI DVOMA, DA JE PRAVILNA DRUGA POT.

Novi pogoji gospodarjenja z denarjem bodo torej nujno sprožili določeno odbiranje vsega kar danes imamo, s tem da naj bi ostajalo tisto kar je pametno in smotno. Zato ne kaže jadikovati, če bo treba kaj združiti, poenostaviti ali celb ukiniti. Dokler je bilo družbenega denarja na pretek in dokler je bilo delo slabo plačano, smo lahko imeli najrazlič-nejše potrebe in nepotrebne dejavnosti po vseh mogočih krajih. Medtem ko imajo npr. v ZDA, ki ležijo ob dveh ocea-nih, en sam samcat oceanografski institut jih imamo pri nas pet! Takih (in bolj konkretnih) primerov bi lahko našli več. Danes, ko je denarja vse manj, v posameznih ustanovah komaj zagotavljajo osebne dohodke za vse zaposlene, za delo teh ustanov pa skorajda ne ostane denarja. Je potem še smotno tako »delovanje« podpirati? Prav gotovo ne, kajti pomembnost kakršnekoli dejavnosti se ocenjuje po tem, kaj in kako ona deluje, ne pa po tem, koliko ljudem nudi vsakdanji kruh.

ABC

RAZŠIRJENA SEJA SVETA ZA TURIZEM IN GOSTINSTVO NA JESENICAH

»Mesec narcis« (ne teden) na Planini pod Golico

Razširjene seje sveta za turizem in gostinstvo občinske skupščine so se udeležili tudi predstavniki turističnih društev z Jesenic in Planine pod Golico, predstavniki trgovskih podjetij in drugih organizacij. Na seji so razpravljali predvsem o pripravi na vsakoletno folklorno-zabavne prireditve »Teden narcis«.

Zaradi tega, ker je letošnja pomlad bolj zgodna in se bodo narcise prej razcvetele, bodo prireditve ob prazniku cvetja trajale ves mesec. Za-čele se bodo 1. maja z mno-žičnim izletom na Planino pod Golico. Domačini bodo prikazali obiskovalcem svoje

delo in navade ter jim pripra-vili prijetno zabavo. Pripra-vili bodo več kulturnih in za-bavnih prireditev med njimi tudi izvolitev »miss narcis«, nekaj koncertov in gledališko predstavo.

Ker so narcisne poljane na južnih obronkih Karavank,

zlasti na prisojnih jasah od Plavškega rovtja, Planine pod Golico, preko Črnega, Spano-vega do Javorniškega rovtja in se poleti pomaknejo do sa-mega vrha Golice, edinstvene, so poudarili, da bi bilo treba to prirodno bogastvo in lepo-to bolj izkoristiti in ji dati širše obeležje. Letos so sicer s pripravi nekoliko pozni, vendar pa naj bi bile prire-ditve v okviru »meseca nar-cis« v prihodnjih letih do-stopnejše čimširšemu krogu ljubiteljev narave in njenih lepote in naj bi postale tradi-cionalne.

- Prireditelji obljublajo, da
- bodo poskrbeli za boljšo
- organizacijo in kvalitetej-
- še prireditve, kot je bil
- primer lani. Letos so že
- boljši pogoji in to pred-
- vsem glede dostopa na
- Planino pod Golico in za
- parkiranje vozil. Ob tej
- priložnosti bodo cesto Je-
- senice—Planina pod Golico
- Zaščitili pred prašenjem,
- medtem ko bo bo prihod-
- njega leta že tlakovana oz.
- asfaltirana.

ZA EN NOVI DINAR MOLKA

Pred vojno je v Franciji neki časopis objavil, da bo tistega, ki bo napisal najkrajši roman, bogato nagra-dil. Prvo nagrado je dobil Jugoslovian, ki je živel v Parizu. Knjigi je dal naslov: »Kdo je vladar sveta?« Na prvi strani te male knjižice pa je bila ena sama edina beseda — »DENAR«.

Na Skupščini občine Jese-nice so pred kratkim imeli javno licitacijo za zgradbo in zemljišče na Korenskem sedlu. Licitacije so se ude-ležili štirje »močni« predstavi-niki: Ljubljana-transport, Gorenjka, hotel Pošta in Kom-pas.

Izključna cena je bila 162.714 N dinarjev.

»Kdo da več?« vpraša ob-činski mož.

Kratek odmor. Pa se eden povsem ležerno in hladno-krvno oglasi:

»KOMPAS da en dinar več!« Molk... Molk...

Štirje so prišli na licita-cijo. Sušlja se, da je pred-stavnik Ljubljana-transporta imel v žepu odobritev delav-skega sveta, da lahko draži do 40 milijonov S dinarjev. In če ostali niso bili resni kupci, zakaj so sploh prišli na licitacijo. Nekdo jih je poslal in nekdo jim je dal navodila...

Molk je zlato. Ta dinar je

bil tudi zlato.

Ko bo Kompas dokončal gradnjo stavbe na Koren-skem sedlu z gostinskimi obratom, menjalnico in pro-dajalno, naj istočasno vzida v pročelje stavbe še spomin-sko ploščo in v njo naš NO-VI DINAR. Naš dinar, ki je na licitaciji pokazal milijon-sko vrednost. Jože Vidic

Smrt kolesarja

- V ponedeljek okoli 13.
- ure se je na cesti II.
- reda Lesce—Bled, pri od-
- cepu ceste za Šobec
- smrtno ponesrečil kole-
- sar Matija Dežman. Ko se
- je peljal iz Lesc proti
- Bledu je imel na kolesu
- zavitek, ki mu je med
- vožnjo padel med vilice
- kolesa. Ker se je prednje
- kolo v trenutku zausta-
- vilo, je Dežman padel na
- asfaltirano cestišče in
- obležal na mestu mrtev.

— S. S.

Posredujemo prodajo

karamboliranega osebne-ga avtomobila

ZASTAVA 750,

leto izdelave 1965 s pre-voženimi 4.800 kilometri. Začetna cena

N din 8.500.—

Ogled vozila je možen vsak dan pri Zavarovalnici Kranj od 8. do 12. ure. Pismene ponudbe spre-jema Zavarovalnica Kranj do petka 22/4-1966 do 12. ure.

ZAVAROVALNICA KRANJ

Svet delovne enote Gorenjska — pri Kombinat

»Žito« Ljubljana

razglašja prosta delovna mesta:

1) TEHNOLOG

dipl. inženir kemične ali biotehnične fakultete.

Samska soba na razpolago takoj, za družinsko stano-vanje so izgledi sredi prih. leta. Prednost imajo kandi-dati z odsluženim vojaškim rokom.

2) ŠOFERJI

kategorije C, E

Prednost imajo kandidati, ki imajo urejene stan. raz-mere v bližnji okolici delovnega mesta.

Prijave z navedbo kvalifikacije, dosedanje zaposlitve in ostalimi splošnimi podatki naj kandidati pošljejo v »Žito« Lesce. Že predčasno poslane prijave, v kolikor so navedeni zahtevani podatki, bo komisija upoštevala.

Pod 1. nastop takoj, pod 2. v mesecu maju.

GLAS

IN URADNI VESTNIK GORENJSKE

Izdaja in tiska CP »Go-renjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8. Naslov ured-nišтва: Kranj, Cesta Sta-neta Zagarja 27 in uprave: Kranj, Koroška cesta 8. Tekoči račun pri NB v Kranju 515-11135. Telefoni redakcije 21-835, 22-152 uprava in tiskarna 21-190, 21-475, 21-897. Naročnina letna 20 novih dinarjev (n. d.) ali 2.000 starih di-narjev (s. d.), mesečno 1.70 n. d. ali 170 s. d. Cena po-sameznih števil 0.40 n. d. ali 40 s. d. Mali oglasi za naročnike 0.40 n. d. ali 40 s. d., za nenaročnike 0.50 n. d. ali 50 s. d. beseda. Ne-plačanih oglasov ne ob-javljamo